

విషయానుక్రమణిక

పరిచ్ఛేదము.	పుటలు.
I పీఠిక	1-8
కళాంశ భిన్నగణితము	8
ప్రబోధము	4
I అంశము, జననసిద్ధాంతములు.	1-12
I వివిధజన్మవిధము, జనసంఖ్య, జననదామాపాదాయము, జాతీయసంపద: విద్యావ్యవస్థ: జననమరణములు, ఆయుర్యాయము; ఆర్థికజీవనము, కృత్తులు.	
II వ్యవసాయము, కృత్తుల సత్తిగణితము.	12-22
భూసారము, పంటలు, కృత్తుల పంటములు, పశుసంపద, కృత్తుల ఉత్పత్తులు; కృత్తుల యుద్ధము; మన సాగుభూమి, పంటభూమి.	
III వాణిజ్య పరిశోధనలు.	23-40
మన ఎగుమతి దిగుమతులు, వ్యాపారము; కనడా వాణిజ్యము; మన విదేశీవస్తువాపారము; భూప్రవాహము; విదేశీయుల పెట్టుబడ్డీ; వలుదారి, రోడ్లు.	
IV ప్రభుత్వాదాయవ్యయవిధానములు.	40-41
భారతదేశ, ఆమెరికా, సోవియటు, రష్యా, ఐరిషు కృత్తుల పర్యవేక్షణముల ఆదాయవ్యయములు; పన్నులు; పన్నుల భారము.	
V సహకారోద్యమము.	49-63
వివిధజన్మల సహకారోద్యమము; భారతదేశ సహకారోద్యమము; మద్రాసురాష్ట్ర సహకారాభివృద్ధి.	
VI ఆంధ్ర రాష్ట్రము.	62-64
జిల్లాల విస్తీర్ణము, జనసంఖ్య, రివిన్యూ; వారజములు; పెద్దజమీందార్లు.	
VII ఖద్దరు పరిశోధన.	64-67
ఖద్దరు ఉత్పత్తి; విదేశీవస్తుములు, మిల్లు బట్టలు, ఖద్దరు.	

BIBLIOGRAPHY.

(ఈ గ్రంథాలను అనుబంధించిన తోడ్పడిన పుస్తకాల పట్టిక.)

1. History of Rochdale Pioneers
George Jacob Holyoake.
2. Co-operation in India & Abroad
S. S. Talmake.
3. Co-operation at Home & Abroad C. R. Fay.
4. Co-operation in Many Lands Gordon.
5. Co-operative Democracy Warbasse.
6. Consumer's Co-operative Societies
Charles Gide.
7. The Madras Co-operative Manual (Revised)
Hemmingway.
8. Indian Economics
G. B. Jathar & S. G. Beri.
9. Wealth of India Wadia & Joshi.
10. Wealth and Taxable Capacity of India
Shah & Khambata.
11. Sixty Years of Indian Finance.... K. T. Shah.
12. The Economic Advance of
British Co-operation. 1913-'31.... H. J. Twigg.
13. The Report of the Royal Commission
on Agriculture in India
14. The Indian Year Book, 1933.
15. Poverty and Kindred Economic Problems
in India (Govt. of India 1932)

16. Indian Central Banking Enquiry Committee
Report, 1931.
17. The Official Year Book of the
Australian Commonwealth, 1931.
18. The Canada Year Book, 1932.
(Dominion Bureau of Statistics.)
19. The Official Hand Book of the Irish Free State.
20. The Year Book of Agricultural
Co-operation, 1932—33.
21. The Whitaker's Almanac, 1932.
22. The Proceedings of the Imperial Conference,
1930.
23. The Indian Crisis Fenner Brockway.
24. The Simon Committee Report.
25. India in 1930—31. Govt. of India.
26. Life and Experiences
of a Bengali Chemist.... Sir P. C. Ray.
27. Economics of Khaddar Richard B. Gregg.
28. Young India. MAHATMA GANDHI.
29. The Mysore Economic Journal., 1932.
30. Administration Reports of the Working of
Co-operative Societies in Madras, 1930—33.

(Other References are given in the body.)

భారతదేశస్థితిగతులు

ప్రీతి క.

లోక స్థితిగణానునందలి యంత్రులవలన భారతదేశము సకల సంపద లకు నిలయమయ్యు ప్రిపంచములోని చిన్న చిన్న దేశములకన్నను ఆర్థోత్పత్తి యందు వ్యవసాయపరిశ్రమలందు వాణిజ్యమునందు కెనుకబడియుండుటయు, మనప్రజల విద్య, ఆరోగ్యము, జీవనాధార సౌఖ్యములు ప్రపంచములోని తక్కిన దేశములతో పోల్చిచూచినచో నష్టోగ్ధిలో నుండుటయు గాన వచ్చుచున్నది. దీనికారణ మేమో యని వితర్కించుట మన పనికాదు. ఈ దృస్థితిని తొలగించు టెట్లని యాలోచింపబడు మన కర్తవ్యము.

దేశదారిద్ర్యము మాన్పుటకు చేయవలసిన ప్రథమ చికిత్స గాధ ముగాదేశము నావరించియున్న ఆవిద్యాంధకారమును తొలగించుటయు. అటు దీనిననే ప్రజలు కన్నులు తెరిచి తమ దుస్థితిని, ప్రపంచములోని అభివృద్ధిని, గాంచి బాగుపడుటకు ప్రయత్నింపగలరు. పాఠశాలలు, గ్రంథాలయములు, ఉపన్యాసములు, సినిమా, రేడియో, ప్రదర్శనములు మొదలగు సమస్త నూతన సాధనములచేతను విద్యావ్యాప్తి గావింపవలెను.

దేశసంపద నభివృద్ధిచేయుటకును ప్రజల ఆదాయమును పెచ్చు చేయుటకును ప్రయత్నించవలెను.

వ్యవసాయమునందు నూతనపద్ధతు లవలంబించవలెను. సాగుచేయవల సిన భూమినంతయు సాగుచేయవలెను. పల్లపు సాగుకొరకు ఏటిపారుదలను వృద్ధిచేయవలెను. మంచి ఎరువులు పరికరము లునుపయోగింపవలెను. లాభ కరములగు కొత్త పంటలను వేయుట మొదలిడవలెను. పంటలను నిలువజేసి లాభసాటి ధరలకు విక్రయించుట కవకాశము కలిగింపవలెను. వ్యవసాయపు పనులకు వలసిన ధనమును చౌకవడ్డీలకు సులభసాధ్యము చేయవలెను. రైతులు క్షోబ్ధులలో దిగి పాడుకాకుండ మోధ్యస్థ తీర్మానపద్ధతి ప్రారంభింపవలెను. సంవత్సరము పాడుగున పనిలేనికాలమును వ్యర్థపరచు రైతులకు వారి కుటుం బములకు తీరిక వేళలందు పనికలిగించి వారి ఆదాయమును వృద్ధిపరుపగల పాడిపంటలకు సంబంధించిన పరిశ్రమలు, అనుగతగృహ పరిశ్రమలు, చేతి పనులు పెరిగొల్పవలెను.

దేశమునొని ముడిపదార్థములను ఖనిజజలతుక్కు సంబంధపుటుక్కు తులను పాడిపంటలను పుట్టినవి పుట్టినట్లు విదేశములకు ఎగుమతిచేసి అధిక వైలలకు వానినే తయారుపడువులుగా దిగుమతిచేసికొను పద్ధతిమాని నిర్మాణ కౌశలముచేతను, మానవ పరిశ్రమలనను యంత్రసాహాయ్యమునను పరికుల నైపుణ్యముగనో గొప్పగునో నిర్మాణవస్తువులుగ మార్చి ఎగుమతిచేయుచు మనము కులముగా చేసికొనలేని వస్తువులను మార్చిమే దిగుమతిచేయ వలెను. ఇందులకువలసిన కార్ఖానాలు యంత్రాలయుమును స్థాపించి నడుప వలెను.

అశోక్పుత్రుడయి వాణిజ్య కృతసాయ పరిశ్రమలందు సమష్టికృషి సమష్టి ప్రయత్నము సమష్టిలాభమునుగల సహకార పద్ధతులను ప్రజల యందు వ్యాపింపజేయవలయును.

దేశప్రజల జనసత్వముల వర్గీకృద్ధిగావించి తీవ్రసాధార సౌఖ్యములు, ఆరోగ్యము కలిగింపవలెను. ఇతరదేశములందువలెనే ఆరోగ్య సూత్రములను రోగనివారణో పాయములను బోధింపవలెను. రోగచికిత్స కుచిత్రైద్యసహాయము గావించవలెను బుద్ధిపడిలేదిన వారికి విశ్రాంతిగృహములను ఉచితతీననో పాధియు కలిగింపవలెను. అనాథలకు, అశకులకు, వృద్ధులకు, దరిదుర్లకు, బాలబాలికలకు, ప్రమాద స్త్రీలకు, వ్యాధిగ్రస్తలకు దారిద్ర్యమున మరణింపకుండుటకు వలసినతీననస్పృహ, ఉపకారవేతనములు, ఇతరసాహాయ్యమును గావించవలెను.

పైన చెప్పబడిన పనులెల్ల ఎవరుచేయవలెను? వీని కలకాలమైన ధన మెవ రొసగవలదు? ఈగొంతెప్పుకోచక్కలేదు? అని ప్రశ్నింప వలెలేదు. ప్రపంచమునందు నాగరకతగల ప్రతిదేశమందునుగూడ ప్రజాహితైక ప్రభుత్వములు వానియొక్క వివిధకాళలు, ఉపకాళలు, నిర్వహించు కార్యములే యివి. ఉన్నదానిలో నూటికి డెబ్బదియైదు వంతుల అదాయ మీషనుల కొరకే వినియోగింపబడుచున్నది. వీనికొరకు వలసిన కాసననిర్మాణముగావించబడుచున్నది. ఈకార్యములను తేయు స్థానిక ఉద్యోగ అనుద్యోగ సంఘము లకు సమస్తవిధములగు సాహాయ్యము గావించబడుచున్నది. అచ్చటి మునిషి

పాలిటీలు, జిల్లాబోర్డులు సహకారసంఘములుకూడ ఏ పనులు చేయుచున్నవి. ఈకార్యములెల్ల సక్రిమముగా నిర్వహింపజేయుటకు, ఇంచుకొరకు తగిన ప్రజాభిప్రాయమును కలిగించుటకును, తాముకూడ పనిచేయుటకును, ఆయా దేశములందలి జనసామాన్యము, స్త్రీపురుషులు, గ్రామపట్టణ తాలూకా జిల్లా సంఘములుగా నేర్పడి చక్కగా పనిచేయుచున్నారు. అచ్చటి ధనికులు జమీందారులు తమధనము నంతయు స్వాధ్యములకొరకు భోగవిలాసములకొరకు దుర్వినియోగము చేయక ప్రజోపయోగకర కార్యముల కిచ్చుచున్నారు.

ఈకార్యములెల్ల సాధించి దేశసేవ చేయుటకు వలసినబుద్ధిని, పూనికను, శక్తిని ఈశ్వరుడు మనదేశ ప్రజలకుగూడ ప్రసాదించునుగాక.

దేశాంశభిన్న గణితము.

ప్రపంచస్థితిగతులను గూర్చిన అంకెల పట్టికలందు సాధారణముగా దేశాంశభిన్నగణిత పద్ధతి యుపయోగింపబడుచున్నది. ఒక అంకె పూర్ణ సంఖ్యకొదనియు నది పదింటనో నూరింటనో వేయింటనో ఒక భాగమునియు తెలుపు గణితపద్ధతికే దేశాంశభిన్నగణితపద్ధతి యనిపేరు. దీనిని నూచించుటకుఒక సంఖ్యకుముందు ఒకచుక్కనుంచెదరు. దీనికే దేశాంశభిన్నమని పేరు. ఈచుక్కరహిత (1) అని ఒక అంకెయున్నచో నిది దేశాంశభిన్నము; అనగా పదింట 5 భాగములు. (10) అని యున్నచో నిదిదేశాంశము; అనగా నూరింట 5 వంతులు. (100) అని యున్నచో నూరింట 10 వంతులు. (1000) అని యున్నచో వది సహస్రాంశము; అనగా వేయింట 100 వంతులు. ఇట్లే వరుసగా చుక్కరహిత ఎన్ని అంకె లున్న నాయాఅంకెల విలువ పదేసివంతులు తగిలెను. (51.5) అని యున్నచో 51 అనునది పూర్ణ సంఖ్య. దీనివిలువ 51. (5) అనునది దేశాంశము; అనగా పదింట 5 వంతులు. రెండును కలిసి 51½ అగును.

ప్ర బో ధ ము .



“మనదేశ దుస్థితిని ఇతర దేశముల యాన్నత్యముతో పోల్చి చూచిన గాని స్వరాజ్యావశ్యకత స్పష్టపడనేరదు. ప్రజానామకులకు, ప్రజా ప్రతినిధులకు, ప్రచారకులకు, ఉపన్యాసకులకు, విద్యాగులకు, ఆధ్యాపకులకు, నత్యులతోపయోగములగు ప్రపంచ సినిగతుల రెక్కలు తెనుగునలేని కొఱతను సోదరుడు శివరావుగారు తీర్చినారు. చదువుకొన్నవారందరు ఎల్లప్పుడును చేత నుంచుకొనవలసిన గ్రంథ మిది. ఇందలి విషయములను ప్రజలలో బాగుగా వ్యాపింపజేయుట దేశభక్తుల పరమధర్మము.

సానిక సంస్థల అధ్యక్షులందరు తమ సంరక్షణక్రింద నున్న విద్యా సంస్థలలోని ఉపాధ్యాయులకు ఈ పుస్తకము నందిజేసినచో దేశమునకు నిజ మగు విద్యాభివృద్ధికిని తోడ్పడినవారగుదురు. విద్యాగులందరు దీనిని తప్పక గొని శివరావుగారు తీర్చి యిచ్చయుక్త గ్రంథముల నింకను ప్రచురించుటకు ప్రోత్సాహమునకలెను. స్వదేశీ ప్రదర్శనములను నడుపువా రీ గ్రంథము నుచితముగా పంచిపెట్టినచో ప్రదర్శనములయొక్క ఉదేశములు ఫలించును. ఈ రెక్కలను ‘సహకార వసునిలయోద్యమము’ నకు అనుబంధముగా ప్రకటించినందులకు కృష్ణాజిగ్రహకార సమ్మేళనమువారి నభినందించుచున్నాను. ఆంధ్రదేశములోని సహకారసంస్థ లన్నియు ఏ గ్రంథమును తమతమ సంఘములకు అందజేసినచో వయోజనవిద్యకు గొప్ప ప్రబోధము కలిగించినవారగుదురు.

మనదేశములోని గ్రంథకర్తలు తమ రచనలయొక్క ఆధారప్రమాణములను తెలుపు అలవాటు లేకపోవుటచేత వానియొక్క విలువ గ్రహించుట కవకాశము లేకున్నది. ఈ గ్రంథమునం దట్టిలోపము లేక పోవుటవలన నిందలి రెక్కలు విశ్వసనీయములు మాత్రమేగాక పరిశోధకులకు మార్గదర్శకము లగుచున్నవి.”

మా గ ం టి బా పి నీ డు.

భారతదేశస్థితిగతులు.

లోకస్థితిగణనము.

(STATISTICS)

భారతదేశ ప్రజల దామాషా ఆదాయము.

వివిధ అంచనాలు. *

ఎవరి అంచనా?	ఏ సంవత్సరము	దామాషా ఆదాయము మనిషి 1 కి సాలుకు ఎన్నిరూపాయలు.
దాదాభాయి నౌరోజీ	1870	రు 20—0—0
బారింగ్ బార్క్	1882	27—0—0
డిగ్బీ	1898-99	18—0—0
కర్జును ప్రభువు	1900	30—0—0
డిగ్బీ	1900	17—4—0
ఆట్కిన్సన్	1875	28—0—0
"	1895	34—0—0
"	1911	} 50—0—0 80—0—0
వాడియా. జోషిగారు	1918-14	
హిందూగారు	1921-22	67—0—0
ఫిండ్లేషిర్ గారు	1921	107—0—0
"	1922	116—0—0
సర్ విశ్వేశ్వరయ్యగారు	1931	80—0—0

* విశ్వేశ్వరయ్యగారిగారి తర్జిమ అంకెలు Indian Economics by G. B. Jathar and S. G. Beri, అనుగ్రంథము నుండి.

ఈ అంశాల విషయములలో గమనింపవలసిన ముఖ్యవిషయములు

1. భరతేశ్వరాలు : 1918 - 14 లో 45 రూపాయల ఆదాయము 1921 - 22 లో 81 రూపాయలతో సమానము.
2. పాఖిబటాగార్లు బ్రిటీషురాజ్యము సంస్థానములకలిపి అంచనా వేసిరి. బ్రిటీషురాజ్యము కొంచె మధిక భాగ్యవంతులు గనుక తక్కిన అంచనాల దామాషా తగ్గును.
3. ఫిండ్లెషిర్లాన్ గారి అంచనాలో వేలకువేలు సంపాదించు వృత్తి వంతులు ఉద్యోగుల ఆదాయము చేరినది.
4. వివిధ దేశముల ఆదాయములతో నిది పోల్చిచూచునప్పుడు ఆయా దేశముల ఆహారవ్యవహారములు కూడ గమనింపవలసి యుండును. అందుకే నొకే జీవనాధారపక్షకు లుండవు.
5. ఇటీవల 1931 లో బ్యాంకింగు విచారణ సంఘమువారు భారత దేశములోని కరకుల దామాషా ఆదాయము ఎంత హెచ్చుమదింపువేసినను సాబకు తల 1 కి 42—0—0 రూపాయల కన్న లేదని నిర్ణయించినారు. అందువలన మనదేశములో తల 1 కి దామాషా ఆదాయము రోజు 1 కి రు 0—1—7 లు.

ఇతర దేశములలో నేడు రోజునకు మనుష్యుని దామాషా.

ఆదాయము.

దేశము	ఒక అంచనా	ఇంకొక అంచనా
	రు. అ. పై.	రు. అ. పై.
అమెరికా	8—0—0	5—1—0
ఆస్ట్రేలియా	2—4—0	4—0—8
కెనడా	1—10—4	3—12—9

రోజుకు మనుష్యునికి వచ్చు దామాషా ఆదాయము. 8

దేశము	ఒక అంచనా రు. అ. పై.	ఇంగ్లాండ్ అంచనా రు. అ. పై.
ఇంగ్లాండు	2— 1—8	8— 4—10
జర్మనీ	1— 8—8	1— 6—5
జపాను	0—12—9	0—14—8
భారతదేశము	0— 1—7	$\left\{ \begin{array}{l} 0— 2—9 \\ 0— 3—2 \end{array} \right.$

వివిధ దేశములలో సాలుకు మనుష్యునికి వచ్చు దామాషా
ఆదాయము (రూపాయలు)

కొన్ని అంచనాలు.

దేశము.	1900 (రూపాయలు)	విశోపా సంగ్రామము వకు పూర్వము.	1914	1919	1924
అమెరికా	585	750	1080	1850	3328
బ్రిటీషుదీవులు	...	600	750	1250	1456
జర్మనీ	380	705	450	520	570
ఫ్రాన్సు	405	495	570	...	608
కెనడా	890	435	600	1420	1511
ఆస్ట్రేలియా	600	450	820	1431	1431
జపాను	...	345	315	198	205
భారతదేశము	17.4.0	20	45	74	80

వివిధ దేశముల సంవద, దామాపా ఆదాయము. *

దేశము.	విశేషము చేతరపు మొ.ర.	జనసంఖ్య. (1921 జనభారెక్క)-	దేశముయొక్క- మొ.రము జాతయనంపద రూపాయలు.	పాలకు మనిషి 1కి దామాపా ఆదాయము (సంలి) రూపాయలు.
1 ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	3027000	11 కోట్ల 93 లక్షలు	320803462000	2247 (1928)
2 బ్రిటీషు దీవులు	94000	4 కోట్ల 59 లక్షలు	119200000000	1209 (1929)
3 ఆస్ట్రేలియా	2975000	64 లక్షలు	60000000000	1431 (1924)
4 కెనడా	3654000	95 లక్షలు	27687000000	1787 (1927)
5 దక్షిణాఫ్రికా సమైక్య రాష్ట్రములు	472000	76 లక్షలు	3000000000	836 (1938)

* ఈ పట్టికలో మొదటిమాడుకొలముల అంకెలను చివరకొలము అంకెలను భారత దేశ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన Poverty and Kindred Economic Problems in India అను పుస్తకములోనుండి గ్రహించబడినవి. నాల్గవ కొలములోని అంకెలు ఆమెరికా దేశపు 'ఆఫీషియల్ సాటిస్ఫైక్చు' అను గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినవి.

ఈ అంకెల విషయములో గమనింపవలసిన ముఖ్యవిషయము : చాలా తక్కువ విస్తీర్ణము, జనసంఖ్యయు గల దేశములు పెరతు భారతదేశము కన్న ఆధికధనవంతములగు నుండుట. ఇన్ని ఆయా దేశములకు మనకన్న అధికమగు సహజసంపద గలదని నలంపరాదు. వాని ధనమునకు గారణ మా దేశముల పరిశ్రమలు, వాణిజ్యము అభివృద్ధి గాంచుటయే.

దేశము.	విస్తీర్ణము చతురస్ర మైళ్లు	జనసంఖ్య	దేశముయొక్క మొత్తం జాతీయసంపద రూపాయలు	సాలకు మనిషి 1కి దాదాపు అదాయము (సం॥) రూపాయలు
6 కెలోనియా	54000	1 కోట్టి 43 లక్షలు	994200000	616 (1925)
7 కెన్యా	16000	35 లక్షలు	536000000	801 (1927)
8 ఫ్రాన్సు	218000	4 కోట్లు 10 లక్షలు	6000000000	608 (1928)
9 బర్మ	181000	6 కోట్లు 26 లక్షలు	5950000000	570 (1925)
10 ఇటలీ	120000	4 కోట్లు 10 లక్షలు	2500000000	345 (1927)
11 జపాను	260000	8 కోట్లు 34 లక్షలు	5107000000	198 (1926)
12 స్పెయిన్	195000	2 కోట్లు 20 లక్షలు	4210300000	551 (1920)
13 పోలాండు	150000	3 కోట్లు	1400000000	222 (1928)
14 హాంగ్కీ	36000	85 లక్షలు	3155200000	339 (1927)
15 కెన్యానీవియట్ సమితి	8240000	14 కోట్లు 70 లక్షలు	...	144 (1925)
.. బెల్గియా	50000000000	(1924)
16 భారతదేశము	1094000	25 కోట్లు 70 లక్షలు	450000000000	120 (1929)

భారతదేశ స్థితిగతులు

వ) జల విద్యాజ్ఞానము.

100 మంది పురుషులలో	100 మంది స్త్రీలలో
చదువగల వారు	చదువ గల్గవారు
5 సం॥ పాఠ్యము	5 సం॥ ప్రాథమము
పైవారు	పై బడినవారు.
తరువాతవారు	
88.0	17.8
కొద్దిను	11.5
బలోదా	4.7
బ్రిటీషు ఇండియా	2.0
యావద్భారత దేశము	2.1
మొనూరు	2.2
హైదరాబాదు	0.7
రాజపుటానా ఏజన్సీ	0.5
కాశ్మీరము	0.8

(సైదును నివేదిక పుట 882)

ఇది 1921 జనాభా ప్రకారము గుణింపబడిన లెక్కలు. 1921 జనాభాను బట్టి చూచినచో లెగ్గును. 1911 లో బ్రిటీషు ఇండియాలో చదువగల పురుషులు 12 మంది; 1921 లో 8 మంది. పాశ్చాత్య దేశముల లోను అధినివేశములలోను నూటికి 98 మంది చదువగలవారు.

ఇట్టి స్థితిలో	కనడాలో 290 మంది	ఒక ప్రాథమిక పాఠశాల కలదు.
	దక్షిణాఫ్రికాలో 850	"
	న్యూజిలాండులో 500	"
	ఆస్ట్రేలియాలో 520	"
	భరతఖండమున 1400	"

వివిధ వేతముల జనన మరణములు

7

ప్రాథమిక విద్యార్థులకు కల 1 : సంవత్సరమునకు చేయబడు వ్యయము

అమెరికా	రూ 16—4—0 లు
ఇంగ్లాండు	9—0—0
ఫ్రాన్సు	9—0—0
జర్మనీ	17—5—0
జపాను	7—0—0
భారతఖండము	0—2—0

వివిధ వేతముల జనన మరణములు.

(1930 నం॥ అంచనా)

దేశము.	చతురపు మైలుకు జన సంఖ్య 2.5 డి॥ఎం॥కి	1000 మంది జన సంఖ్యకు జననము లెన్ని ?	1000 మంది జనసంఖ్యకు మరణము లెన్ని ?	1000 పుట్టుక లకు 1 సం॥ లోపు 5 సం॥ మరణము లెన్ని
1 బ్రిటిషు దీవులు (ఇంగ్లాండు స్కాట్లాండు ఉత్తర ఇరలాండు.)	485.41	16.8	11.8	76
1 (ఎ) ఇంగ్లాండు వేల్సు మార్తము	649.	16.8	11.4	60
2 ఆస్ట్రేలియా	2.20	19.9	8.6	47
3 న్యూజీలాండు	14.51	18.8	8.6	24
4 దక్షిణాఫ్రికా సమితి	16.48	26.6	9.1	70
5 కెనడా	2.70	24.0	11.6	92
6 ఐరిషు ఫ్రీ స్టేటు	...	19.8	14.1	67
7 అమెరికా	40.56	18.9	11.9	(1929) 68
8 జర్మనీ	847.66	17.5	11.1	84

1983

దేశము.	చతురపు మైలుకు జన సంఖ్య ఒక డి ఎంత?	వేయి మంది జన సంఖ్యకు జననము రాన్ని ?	వేయి మంది జనసంఖ్యకు మరణము రాన్ని ?	వేయి పుట్టుక లకు 1 సం॥ లోపు శిశు మరణము రాన్ని ?
9 ఫ్రాన్సు	193.41	17.7	15.7	79
10 స్విజర్లాండు	248.	17.8	12.2	50
11 ఇటలీ	858.16	26.2	18.7	120
12 జర్మనీ	685.68	18.4	15.0	104
13 స్పెయిను	115.77	29.0	17.0	117
14 సోవియట్ యూనియన్	68.78	44.4	18.8	...
15 జపాను	287.70	38.0	20.0	142 (1929)
16 ఈజిప్టు (వ్యవసాయ ప్రదేశములలో)	57.11 104.7	38.5	37.3	159 ,,
17 సింహళము	216.29	34.7	24.9	187 ,,
18 ధరతఖండము *	117.	35.99	26.85	180.83

నోటా:—దామహాఅక్షయము: బ్రిటిష్ దీవులలో 51.5; ఆమెరికాలో 50. హాన్సులో 48.4; జర్మనీ ఇటలీలో 47; జపానులో 41.8; ధరతఖండములో 28.

* పై లంకలు "Official Year Book of Australia" నుండి, స్వీకరింపబడినవి. భారతదేశము నందలి మరణ సంఖ్యలో చాలవరకు నివారించుటకు వీలుగలట్టి మలేరియా మొదలగు జ్వరములవలననే సంభవించుచున్నవి. ఇతరదేశములకిన్న మనదేశములో దానిద్రవ్య మధికము. పుష్టికరమగు ఆహారము లేదు. ఈగచికిత్సకు శక్తిలేదు. ఈగనివారణకు అవకాశములేదు, జనుల యజ్ఞానమును బాపగల విద్యలేదు. ఇతరదేశము లందువలె మన దేశమునందు నిరంతర కమిశక్తిని చేయవలసి యున్నది. ప్రభుత్వము ప్రజల

వివిధ దేశ ప్రజల దామాషా ఆయుర్దాయము.. 9

అలోగ్యము కొరకు విద్యకొరకు తగినంత సాము ఖర్చు పెట్టలేను. ప్రజలు సహకారోద్యమ మాదిగాగల స్వయంకృషి ప్రయత్నములుచేసి యిందుకు తోడ్పడవలెను.

* వివిధ దేశ ప్రజల దామాషా ఆయుర్దాయములు.

దేశము	దామాషా పుట్టువారు.	10 సంవత్సరముల బిడ్డకువారు.	20 సం॥ల బిడ్డకువారు.	30 సం॥ల బిడ్డకువారు.	40 సం॥ల బిడ్డకువారు.	50 సం॥ల బిడ్డకువారు.	60 సం॥ల బిడ్డకువారు.
(పురుషులు)							
భారతదేశము	22.59	33.26	27.46	22.45	10.00	3.06	
జర్మనీ	47.41	52.01	43.43	35.29	13.18	4.41	
డెన్మార్కు	54.90	55.10	46.30	38.00	15.20	5.10	
ఇంగ్లాండు, వేల్సు	51.50	53.08	44.21	35.81	13.78	4.98	
ఫ్రాన్సు	45.74	49.75	41.53	34.35	13.81	4.87	
(స్త్రీలు)							
భారతదేశము	23.31	33.74	27.96	22.99	10.11	3.06	
జర్మనీ	50.68	53.99	45.35	37.30	14.17	4.52	
డెన్మార్కు	57.90	56.70	48.00	40.10	16.50	5.50	
ఇంగ్లాండు, వేల్సు	55.35	55.91	47.10	38.54	15.48	5.49	
ఫ్రాన్సు	49.13	52.03	44.02	36.93	15.08	5.38	

ఈ అంకెలు బ్రిజ్ నారాయణ్ గారివి. Jathar & Beri (1981) పుట 58. ఇది చూచినచో మనదేశ స్త్రీ పురుషులెంత బలహీనముగ నున్నారో తెలియగలదు. దారిద్ర్యము, శైద్య సహాయములేమి, శిశుమరణములను విపరీతము చేసినది, విద్యార్థులు నేర్చి దేశమునకు సంఘమునకి నుపకరింపగల తరుణవయస్కుల మరణముల తృధికముగ నున్నవి.

భారతదేశస్థితిగతులు

వివిధదేశ ప్రజల ఆర్థిక జీవనము, వృత్తులు.

వృత్తి. భారతఖండము ప్రాప్త ఇంగ్లాండు ఆమెరికా
నూటి కెందరు ?

1 ముడిసరకుల				
ఉత్పత్తి- భూమిచున్నటు.	78.15	42	10	44
2 పరిశ్రమలు, ఎగుమతి దిగుమతి వర్తకము.	17.59	44	74	36
3 పరిపాలనకాని ఉద్యోగములు వృత్తులు.	3.12	14	16	20.16
4 వివిధవృత్తులు	6.14			

నర్ మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్యగారి అంచనా.

దేశము	వ్యవసాయమువలన జీవించువారు నూటి కెందరు ?	పరిశ్రమలవలన జీవించువారు నూటి కెందరు ?	వర్తకమువలన జీవించువారు నూటి కెందరు ?
ఆమెరికా	22.0	29.8	15
జర్మనీ	80.5	38.1	...
ప్రాన్సు	88.3	31.1	12.9
కెనడా	85.0	26.9	18
ఇంగ్లాండు-వెల్స్	7.0	40.0	14
భారతదేశము	71.2	11.2	5.9

వ్యవసాయ పరిశ్రమలవలని ఆదాయము.

13

ప్రపంచములో నికువోగల సంఖ్య

ఇంగ్లాండు స్కాట్లాండు తేల్చి	29 లక్షలు
జర్మనీ	52 లక్షల 80 వేలు
అమెరికా సం రాష్ట్రములు	1 కోటి
భారతదేశము	4 కోట్లు

* వ్యవసాయ పరిశ్రమలవలని ఆదాయము.

సాలుకు ఇమలఆదాయము తల 1 కి ఎన్ని రూపాయలు ?

దేశము	పరిశ్రమలవలన	వ్యవసాయమువలన	మొత్తము
1. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	1800	286	1586
2. కనడా	1047	464	1511
3. బ్రిటీషుదీవులు	808	80	888
4. స్వీడన్	884	129	518
5. జపాను	120	85	205
6. భారతదేశము *	18	67	80

ఇవి మొత్తగుండం విశ్వేశ్వరయ్యగారి అంకెలు (1982)

* భారతదేశసంపద. ప్రజల దాహాపా ఆదాయము నభివృద్ధిచేయుటకు మార్గములు లేకపోలేదు. మనదేశములో ప్రకృతిసంపద యమితముగా కలదు. మనభూమిని పూర్తిగా సాగుచేసి గనులు త్రవ్వి పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేసినచో సాలుకు వేయికోట్ల రూపాయలు రాగలవనియు అమెరికా దేశములో పాటు లక్షకొలివృద్ధికలుగుట కవకాశము కలదనియు మున్నగు అర్థకాస్త్రములు నిర్ణయించినారు.

జనసంఖ్య.

మన దేశములోని జనసంఖ్య అధికము కాదు.

మన దేశజనసంఖ్య వృద్ధియు అధికము కాదు.

1871 నుండి 1921 కి వృద్ధి నూటికి: భరతఖండము 5.1 %

ఫ్రాన్సు 5.7 %

బ్రిటీషు దీవులు 66.8 %

పది సం॥ లకు దామాషా వృద్ధి: భరతఖండము 1.0 %

ఫ్రాన్సు 1.15%

బ్రిటీషు దీవులు 18.8 %

రాస్త్రప్రకారము పదేండు నూటికి 10% చొ॥ వృద్ధి పొందవచ్చును.

భారతదేశమున 1921 లో 31 కోట్లనుండి 1981 లో 35 కోట్లకు జనసంఖ్య

వృద్ధి 10.2% అయియున్నది.

గ్రామములందు జనసంఖ్య 87.28%

పట్టణములందు 11.59%

ఎక్కడనున్నది తెలియదు 1.13%

100

వివిధదేశముల భూసారము, పంటలు.

వివిధదేశములయొక్క భూమిలోని తారతమ్యము చూచినను భరతఖండమునకు ప్రకృతి సంపద అధికమని తెలియును.

మొత్తము భూమిలో ఆయారకము నూటికి ఎన్నివంతులు ?

దేశము	నిర్వహితమునకు	వివిధములకు	వివిధములకు	వివిధములకు	వివిధములకు	వివిధములకు
ఫ్రాన్సు	47.6	.1	20.2	2.2	18.8	7.7
బ్రిటీషు దీవులు	3.41
బ్రిటీషు దీవులు	26.8	.4	48.4	.1	4.6	24.7

దేశము	గోధుమ	బొగ్గ	మొక్కజొన్న	అవిసె	వరిభాగ్యము	ఇరతఖండము.	చిలీపు రాజ్యము	అస్సెలియా
జర్మనీ	50.4	.9	16.9	...	27.4	4.1		
ఇటలీ	51.9	1.2	21.2	1.2	17.8	8.9		
కెనడా	81.4	.6	26.5	...	26.5	23.5		
ఇరతఖండము.	62	1.0	14	20		
చిలీపు రాజ్యము	21	...	50	25		

1919—1920, 1920—1921, సంవత్సరములలో దామాషా ప్రకారము ఆయా దినుసులు యకరమునకు ఎన్ని (lb) పొనులు పండుచున్నవి.

దేశము	గోధుమ	బొగ్గ	మొక్కజొన్న	అవిసె	వరిభాగ్యము
చిలీపు దీవులు	1861	1550
(ఫ్రాన్సు)	1185	1015	882	429	534
ఇటలీ	900	775	1854	468	8500
ఆమెరికా	775	1077	1684	830	1755
కెనడా	748	1077	3046	321	...
అస్ట్రేలియా	775	802	1425	347	...
జపాను	1496	1487	1487	401	3282
ఇరతఖండము (చిలీపు రాజ్యము)	677	994	1163	255	1886

ఈ ఆంకెలు వాడియా, జోషి గార్ల పుస్తకమునుండి. ఇవి ప్రకృతి సంపదకలిగియు ఆగోత్సర్ణలో ఇరతఖండము వెనుక బడి యున్నది. తక్కిన దేశములు పురుష ప్రయత్నమువలన ప్రభుత్వ సహాయమున నభివృద్ధి గాంచుచున్నవి.

వ్యవసాయము కొరకు ప్రభుత్వముచేయు వ్యయము.

దేశము	ఏ సంవత్సరపు ఆంశవా?	1000 మంది జనసం 1000 యకరములకు	
		భృత ఎన్ని రూపాయలు	ఎన్ని రూపాయలు
ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	1919-20	1020	210
బ్రిటిషుదీవులు	1921	960	1880
జర్మనీ	1910	945	185
ఇటలీ	1925-26	255	184
బ్రిటిషుఇండియా	1921-25	84	70

వివిధ దేశములలోని వైతలు పొలములు,

దామాషా విస్తీర్ణము (Average Agricultural Holding)

ఖండిముయొక్క విస్తీర్ణము.

దేశము	వైత యకరములు	1921 వ సం॥ జనాభా లెక్క ప్రకారము దామాషా గ్రామముల తల 1కి యకరములు.
ఇంగ్లాండు	62.0	
జర్మనీ	21.5	
ఫ్రాన్సు	20.25	బొంబాయి 12.2
డెన్మార్కు	40.0	పంజాబ్ 9.2
బెల్జియం	14.5	మధ్యరాష్ట్రముల దీరారు 8.5
హాలెండు	26.0	బర్మా 5.6
ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	148.0	మద్రాసు 4.9
జపాను	8.0	కంకరాష్ట్రము 3.1
స్వీడన్	3.25	చిహారు ఒరిస్సా 3.1
భారతదేశము (వంగ దేశము)	2.2	ఆస్సాము 3.0
		సంయుక్త పరగణాలు 2.5

*The Punjab Peasant. by—Darling (quoted in Indian Banking Enquiry Report Page 41.)

§ Life and Experiences of a Bengali Chemist, Sir P. C. Ray.
Royal Agricultural Commission 1928

‡ 1931 జనాభా ప్రకారము ఇది 8 వ వంతు తగ్గును.

చిన్న చిన్న మృగ ఎంత అవగదాయకములో పెకపాలము లెంత ఉపయోగకరములో వేరుగా చెప్పవక్కరలేదు. పంగదేశము కాళ్ళర జమిందారీ బంగోబసుగల పరగణా. తక్కిన పరగణాలలో రైత్యవర్గము అందువలన తక్కిన పరగణాలలోని పాలము లింకిను చిన్న చిన్నవిగా నున్నవి.

వివిధ దేశముల పశుసంపద,
జీనజంతువులు. (1930 సంవత్సరము)

దేశము.	గుట్టములు.	పశువులు.	గొర్రెలు.	పందులు.
అలెగ్జియా	1245971	1758654	...	1249621
అఫ్ఘానిస్తాన్	747650	4538904	886040	8068025
ఆస్ట్రేలియా	494465	8057438	190984	4871897
బెంగాలు	894850	1902600	1810000	426000
చైనా	2985650	15681140	10451760	6101810
జర్మనీ	8519504	18481277	8500928	28864565
బ్రిటిష్ దీవులు	1211825	7758551	24669494	2669925
బెల్జియం	447699	4088244	8515147	1052217
ఇటలీ	967406	6892722	9896038	3157484
స్విడన్	653000	3060000	652000	1761067
స్విజ్జర్లాండు	140023	1609073	188888	924271
రష్యా (సోవియట్ సమితి)	31158400	52581700	89859900	12182700
కెనడా	8295000	8987000	3698000	4000000
అమెరికా సం. రాష్ట్రములు	12803000	58955000	51911000	52828000
దక్షిణాఫ్రికా సమితి	856040	10517984	45010446	885286

* Canada Year Book (1932.)

దేశము.	గుట్టములు.	పశువులు.	గొర్రెలు.	పందులు.
ఆస్ట్రేలియా	1845614	11202134	104558843	1018824
న్యూజిలాండు	297195	3765668	30841287	487789
జపాను	1490360	1488240	20728	706151
బ్రిటిషు ఇండియా	2218808	146958583	35783401	...
	1920 లో లెక్కల		1927 లో లెక్కల	
దేశము.	ప్రకారము 100 మందికి		100 మంది జనసంఖ్యకు	
	ఎన్ని పశువులు ?		ఎన్ని గొర్రెలు ?	
ఆస్ట్రేలియా	259		167	
న్యూజిలాండు	150		1854	
న్యూజిలాండు నమిబియా	120		578	
విరిషు ఫ్రెంచ్	136		106	
కనడా	80		37	
భారతఖండము	61		7	

ప్రపంచ ఉత్పత్తులు * - దిగ్గజములు

గోధుమ. మొత్తము ప్రపంచ ఉత్పత్తి 5450 లక్షల క్వీట్టన్
1981 (క్వీట్టన్ కు 480. lb పానులు)

	1980 నికర ఉత్పత్తి	1981 అంచనా
	లక్షల క్వీట్టన్	లక్షల క్వీట్టన్
1 సావియెట్ రష్య	1800	1250
2 అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	1060	1110
3 కనడా	490	370
4 భారతదేశము	490	430
5 ఆరంటివా	300	300

* అంకెలు Whitkers Almanack నుండి.

ప్రపంచ ఉత్పత్తులు.

గోధుమ.	1980 నికరపుల్క- లక్షల క్వార్టర్లు	1981/అంచనా లక్షల క్వార్టర్లు
6 ఫాస్ఫస్	290	820
7 అప్టేలియా, న్యూజిలాండు	270	220
8 ఇటలీ	260	310
9 స్పెయిన్	180	180
10 జర్మనీ	170	180
11 రొమేనియా	160	140
12 ఉత్తర ఆఫ్రికా, ఈజిప్టు	180	140
13 యుగోస్లావియా	110	110
14 పోలెండు	100	90
15 హంగరీ	100	80
16 బెల్జియా	70	70
17 కెన్యా	60	50
18 బ్రిటిష్ దీవులు, ఐరిష్ ఫ్రీ స్టేటు	50	50
19 జపాను, కొరియా	50	50
బియ్యము (టన్నులు)	దూది	
భారతదేశము	49000000	(టన్నులు)*
జపాను, కొరియా	15000000	అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు
ఇండియా	6000000	బ్రిటిష్ ఇండియా
పోలెండు-గూర్పు		900000
ఇండిస్ దీవులు	5000000	చైనా
సయూము	4000000	ఈజిప్టు
జావా, మలక	4000000	సోవియట్ కమ్యూనిస్టు
ఫిలిప్పైన్ దీవులు	4000000	ప్రపంచ ఉత్పత్తి
ప్రపంచపు ఉత్పత్తి	87000000	5600000

* టన్ను అనగా	2240 lb పౌనులు	వీశియ
ఫుటికి	500 lb పౌనులు	80 కులములు
		2.0571 lb పౌనులు

బంగారము	ట్రాయెజ్స్సులు	ఉప్పు	టన్నులు
దక్షిణాఫ్రికా సముద్రము	10700000	ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	7000000
ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు ఫీల్డ్స్ పైన్ టీవులు	2200000	జర్మనీ	8000 00
కనడా	2100000	సోవియట్ రష్యా	8000 00
మెక్సికో	650000	చైనా	2400000
ఆస్ట్రేలియా-న్యూజిలాండు	650000	బ్రిటీషు టీవులు	2000000
దక్షిణాఫ్రికా	548000	భారతదేశము	1800000
భారతదేశము	860000	ఫ్రాన్సు	1600000
ప్రపంచ ఉత్పత్తి	19000000	ప్రపంచ ఉత్పత్తి	28000000

పంచదార (చిగురుగలపలనుండి)

పంచదార (బీటునుంపలనుండి)

	(టన్నులు)		(టన్నులు)
భారతదేశము	3250000	జర్మనీ	2500000
మ్యూబా	3075000	సోవియట్ రష్యా	1775000
జపాన్	2975000	ఫ్రాన్సు	1190000
హవాయి	870000	ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	1160000
ఫోలోస్	800000	జెకోస్లావకియా	1180000
ఫీల్డ్స్ పైన్ టీవులు	790000	పోలాండు	760000
పోగోస్	700000		
ఆస్ట్రేలియా	540000	ప్రపంచ ఉత్పత్తి	11500000
ప్రపంచ ఉత్పత్తి	16250000		

తేయాకు	టన్నులు	పొగాకు	టన్నులు
ద్రాక్ష	400000	ఆమెరికా సంయుక్త	
భారతదేశము	198000	రాష్ట్రములు	680000
సింహళము	114000	బ్రిటీషు ఇండియా	600000
హాలెండు తూర్పుఇండిస్		సావియట్ రష్యా	180000
దీవులు	75000	గ్రీసు	70000
జపాను	390000	ప్రపంచఉత్పత్తి	2000000
ప్రపంచఉత్పత్తి	810000		

వివిధ దేశములలోని ఉప్పు వాడకము.

(పరిశ్రమలకు కలిపి) 1921 - 22 లో తల 1 కి ఎన్ని lb పొనులు?

(3 పొనులొక పీకె)

భారతదేశము	12
ఆస్ట్రేలియా	16
బెల్జియం	16.5
ఇంగ్లాండు	40
ఫ్రాన్సు	18
హాలెండు	11.6
ఇటలీ	20
పోర్చుగల్	85
రష్యా	18
స్పెయిన్	12
ప్రష్యా (జర్మనీ)	14
స్వీడన్; నార్వే	9.5
స్విజర్లాండు	8.5

రాష్ట్రము.	గ్రామములందలి మొత్తము ఋణభారము.	రిమాన్సు.
1 బీహారు, 2 రిస్సా	155 కోట్ల రూపాయలు	దీనిలో 24 కోట్లు భూస్వాములది; 129 కోట్లు రైతులది; 2 కోట్లు ఇతరులది
2 మద్యాగు	150 కోట్ల రూపాయలు	గ్రామములందు పట్టణములందును రైతులకుగల ఋణమిందు చేరినది.
3 బొంబాయి	81 కోట్ల రూపాయలు	(ఉజ్జయింపు అంచనా)
4 వంగ రాష్ట్రము	100 కోట్ల రూపాయలు	దీనిలో 82 కోట్లు దీరఘాయదాల ఋణము
5 బర్మా	50-60 కోట్ల రూపాయలు	(ఉజ్జయింపు అంచనా)
6 పంజాబు	135 కోట్ల రూపాయలు	...
7 మధ్య రాష్ట్రములు	36 కోట్ల రూపాయలు	భూస్వాముల ఋణము 6 కోట్లు. రైతుల ఋణము 30 కోట్లు
8 సంయుక్త రాష్ట్రము	124 కోట్ల రూపాయలు	దీనిలో అన్ని రకముల వ్యవసాయకూల ఋణము చేరినది
9 ఆస్సాము	22 కోట్ల రూపాయలు	
10 మధ్య ప్రాంతములు (Central Areas)	15 కోట్ల రూపాయలు	ఉత్తర, ఆత్మీయ, మిర్జాపూర్ 3 కోట్లు చొప్పున ఋణములు చేరినవి.
1 కూగు.....	35 మొ 50 లక్షల రూపాయలు	...

మొత్తము ఋణము 876 కోట్ల 45 లక్షల రూపాయలు లేక 900 కోట్ల రూపాయలు

దేశములో అర్థము నుత్పత్తిచేయుని తరగత్తులవారి
లాభములు (నాలియానా) *

- 1 గ్రామములందలి ఋణభారపు మొత్తము
900 కోట్ల రూపాయలపైన నూటికి సాగు
10 రూపాయలు వడ్డీ చొప్పున 90 కోట్ల రూపాయలు
2. గ్రామములందలి దుకాణదారుల లాభములు.
ఏడులక్షల ఏబదివేల గ్రామములపైన గ్రామము 1 కి
100 రూ చొప్పున 7 కోట్ల 5 లక్షల రూ.
- 3 భూకొనుదలకు చెలకలసిన శిశు. ఇది
ప్రత్యమువారి శిశుత్వో సమానమని యీ
హింప వచ్చును. 85 కోట్ల రూపాయలు.
- 4 దేశములోని సానిక పెట్టుబళ్ళు రమారమి
100 కోట్లని యూహింపగా దాని పైన
100 కి 10 రూపాయల చొప్పున వడ్డీ 10
5 చిన్నవర్తకులు, యజమానులు. మొదలగు
వారి వివిధలాభములు. 7 కోట్ల 5 లక్షల రూ

150 కోట్ల రూపాయలు

భారత దేశపు సాగుభూమి 1924 - 25.

మొత్తము భూమిలో నూటికిన్ని వంతులు
బ్రిటిషు పరగణాలు సంస్థానములు.

అడవులు	13.0	12.8
సాగునాలాయలు	22.7	17.4
సాగులాయలు	23.0	12.0
బంజరు	7.	9.5
పెనువేసిన భూమి	34.2	48.3
మొత్తము యికరములు	7000 లక్షలు	4619 లక్షలు

* ఇది సాగారి అంచనా. (Wealth and Taxable Capacity)

ఈ భారము సామాన్యరైతులపైన కార్మికుని కలపైన బడుచున్నది.

1980. 81 భారతదేశ కృషిసంబంధపు లెక్కలు.

యకరములు.

సర్వచేయబడిన విస్తీర్ణము 745524108

సంస్థానముల భూమి 76179399

నికరీపు విస్తీర్ణము 669344769

యకరములు

సాగుభూమి	229115236	సాగుచేయబడిన నికరపు విస్తీర్ణం	229115236
		హాలు సాలు బంజరు	49617618
సాగులేని భూమి	49617618	సాగులాయలుబంజరు	154016726
		సాగునాలాయలు	146810510
అడవులు	87962385		

పల్లం సాగు.

యకరములు

పైరు : మొరక పల్లం కలిసి.

గవర్న మెంటు

22159951

ధాన్యములు, అపర

యకరములు

కాలువలక్రింద

దినములు

202736765

పైసేటు

3716883

వైలపు దినములు

16457557

చెరువుల క్రింద

6765234

నారలు

18322404

నూతుల క్రింద

11745107

గొమ్మేత

9299888

ఇతర ఆధారములు

5310541

పండ్లు కూరగాయలు

5146769

వివిధపంటలు, (అపర

మొత్తం నిటిపారుదల 49697216

యోగ్యములు) 1724468

(1921-26) 5 సంవత్సరములకు

ఇతరములు

1070483

నిటిపారుదల 46899006

మొత్తము పైరు

261913198

ఒకేమారుకన్న హెచ్చు

సాగు చట్టపైరు

32798198

నికరం పైరుభూమి

229115236

షరా:—సాగు విస్తీర్ణము కన్న పెరువేయు విస్తీర్ణము అధికముగా నుండుటకు కారణము రెండుమారు చలుచుండుటయే. చారిద్ర్యమువలన నిజముగా సాగుచేయలేని భూమిలో మూడవవంతు మాత్రమే సాగుచేయబడుచున్నది.

ప్రపంచములోని 20 దేశముల ఎగుమతులు దిగుమతులు

కలిసిన మొత్తము: వ్యాపారము.

దేశము.	సప్తపంచములో			
	1913 లో	1913 లో	1913 లో	1930 లో
	ఎన్ని డాలరు విలువది? (లక్షలు)	ఎన్నవస్తానము ఎన్ని డాల విలువది? నాక్రమించి రుల్ల విలువది? నది? (లక్షలు)	ఎన్నవస్తానము ఎన్ని డాల విలువది? నది? (లక్షలు)	ఎన్నవస్తానము ఎన్ని డాల విలువది? నది? (లక్షలు)
బ్రిటీషుదీవులు	57641	1	74383	1
అమెరికా సంరాష్ట్రములు	42052	3	67813	2
జర్మనీ	49662	2	51697	3
ఫ్రాన్సు	29532	4	37403	4
కనడా	10953	9	18749	5
నెదర్లాండు	28144	5	16665	6
బ్రిటీషు ఇండియా	13760	7	16135	7
బెల్జియం	15964	6	15973	8
ఇటలీ	11883	8	15426	9
జపాను	6768	12	14563	10
ఆర్జంటినా	8722	10	13059	11
ఆస్ట్రేలియా	7246	11	8827	12
స్విజర్లాండు	6361	14	8602	13

* డాలరు మాడురూపాయలు చొప్పున చూసుకొనుడు.

అంకెలు Canada Year Book.

మొత్తము వ్యాపారము	1918 లో	1918 లో	1918 లో	1930 లో
		ప్రపంచములో	భృతరములో	
దేశము.	ఎన్ని డాలరు విలువది?	ఎన్న వసానము వాక్రమించిదు విలువది? నము వాక్ర	ఎన్ని డాల ఎన్న వ సా	
	(లక్షలు)	నది?	(లక్షలు) మించినది?	
స్వీడన్	4459	16	8586	14
డెన్మార్కు	3791	17	8448	15
బ్రిటిషు దక్షిణాఫ్రికా	3304	18	6448	16
బ్రెజిలు	6407	13	5751	17
స్పెయిన్	4562	15	5577	18
నార్వే	2501	19	4641	19
న్యూజిలాండు	2062	20	4193	20

		విస్తీర్ణము.	జనసంఖ్య
1 ఆర్జంటీనా దక్షిణాఫ్రికా మెరికా	రిపబ్లిక్	1132000	10522000
2 బ్రెజిలు	"	3300000	40000000

ఇతరదేశముల విస్తీర్ణములు మతీయొక పటికలో నున్నవి.
పోన్ని చూచుకొనునది.

భారత దేశ ఎగుమతులు *

	1928-29	1931-32	1931-32లో
మొత్తము విలువ	830 కోట్ల రూపాయలు	200 కోట్ల రూపాయలు	మొత్తము ఎగుమతిలోని సరకు నూటి శాతములు?
కొన్ని సరకుల తర్జీఫు.			
1 (ముడి) జనుము	323492000	111681000	7.18
2 జనపనారసరకు	889049000	219242000	14.06
3 దూది	668910000	287819000	15.26

* ఎగుమతులన్నియు నిర్మాణవస్తువులుగా కేయతగిన ముడిపదార్థములగుట గమనింపుడు.

	1928-29	1931-32	1931-32 లో మొత్తము ఎగుమతిలోని శతకొంతులు?
మొత్తము ఎగుమతులు	830 కోట్ల రూపాయలు	200 కోట్ల రూపాయలు	
కొన్ని సరకుల తల్పీర్లు.			
4 నూలుసరకు	77956000	48188000	8.09
5 ధాన్యము, అపరములు			
పిండి	886942000	208718000	18.07
6 తేయాకు	266041000	194874000	12.4
7 విత్తులు	296252000	145888000	9.80
8 లోహములు, ఖనిజములు	89108000	54710000	8.51
9 తోళ్లు, పదనీచేసిన చర్మములు	94482600	58520000	8.48
10 పచ్చితోళ్లు, చర్మములు	95598000	86571000	2.34
11 మడిఉన్ని, ఉన్ని సరకు	59071000	88678000	2.16
12 మైనము (Para fine wax)	24554000	28174000	1.49
13 తెలికపిండి (Oilcake) (వేరుశనగపిండి)	88418000	20068000	1.89
14 లక్క	86426000	18894000	1.18
15 కాఫీ	16925000	9450000	.61
16 రంగులుచేయు పదార్థములు	11805000	8694960	.58
17 పొగాకు	12947000	8502000	.55
18 నూనెలు	8663000	5723000	.37
19 ఎముకలు (పరిశ్రమలకొరకు)	6282000	4514000	.29
20 (మడి) రబ్బరు	19985000	4458000	.28
21 బొమ్మలకు, చీపుళ్లకు పనికివచ్చు పీచు	2592000	2048000	.18

భారతదేశపు దిగుమతులు. *

	1928—29	1931—32.	1931—32లో మొత్తము దిగు మతుల విలువ
మొత్తము దిగుమతుల విలువ	253 కోట్ల రూపాయలు.	165 కోట్ల రూపాయలు	మొత్తము దిగు మతుల విలువ
కోస్తా సరకుల తస్మాదే.			నూటికొన్ని వం తులు
వేల రూపాయలు			
1 నూలు నూలు సరకులు	67,1516	36,1881	20.72
2 మెషిన్ల, యంత్రములు			
మిలుసామాను	18,8604	10,9234	8.64
3 లోహములు, ఖనిజ ములు (Ores)	26,8884	9,7765	7.74
4 తైలములు (తైలద్రవ్య ములు)	11,6318	9,7226	7.69
5 పంచదార	16,0995	6,1658	4.88
6 వాహనములు (Vehicles)	11,0060	4,4847	3.55
7 పనిముట్లు, పరికరములు Instruments appar- atus and applian- ces.	4,9171	3,6920	2.92
8 ముడిపట్టు, పట్టుసరకులు	5,0061	2,7356	2.70
9 రంగులు (Dyes)	2,8931	2,6765	2.16
10 ఇనుప సామానులు	5,2828	2,6091	2.12
11 రసాయనిక ద్రవ్యములు అరఖులు (Chemicals)	2,4794	2,5697	2.06
12 కౌగిరిములు, అట్టలు	3,2995	2,5024	2.03
13 మద్యములు	3,5716	2,2686	1.98

* ఈ అంకాలు Indian year Book (1933) లోనివి.

భారతదేశదిగుమతులు

27

	1928—29	1931—32	1931—32లో
మొత్తము దిగుమతుల విలువ కోట్ల రూపాయలు	258	165	మొత్తము దిగుమతుల విలువలో నూటికి కన్ని వంతులు
ఉన్నీ సరకుల తప్పిదము			
వల రూపాయలు			
14 రబ్బరు	2,8618	2,2228	1.79
15 మసాళా వస్తువులు			
సుగంధద్రవ్యములు	2,9408	2,0822	1.76
16 ఓషధులు, ఔషధములు	2,0218	1,9111	1.65
17 ఉన్నీ, ఉన్నీ సరకులు	5,0187	1,6206	1.28
18 పండ్లు, కూరగాయలు	1,6889	1,3447	1.06
19 గాజు, గాజు సామాను	28749	12197	.97
20 ధాన్యములు, అపరములు, పిండి	107281	11761	.98
21 పాగాకు	27460	9484	.75
22 సబ్బులు	15810	8872	.70
23 చిత్రిపురంగులు	14420	8758	.69
24 ఇంజనీరింగు సామానులు, గృహనిర్మాణ పరికరములు	12196	8878	.65
25 చుసులు	18299	8176	.57
26 ఉప్పు	14682	7179	.54

1928-29 కన్న 1931-32 లో భారతదేశములోనికి విదేశవస్తువుల దిగుమతులు తగినమాట నిజమేగాని ఇవి భారతదేశ వస్తు ఉత్పత్తి హేచ్చి నందువలన గాక ప్రపంచార్థిక దుస్థితి దేశదారిద్ర్యమువలన రాజకీయముల వలననే యున్నది. ఈ అవకాశము తీసికొని దేశపరిశ్రమల సభివృద్ధి కేయుట దేశములోని కోటిశ్రమరుల యొక్కయు దేశభక్తులయొక్కయు ప్రభుత్వము యొక్కయు కర్తవ్యమైయున్నది.

కెనడాదేశపు దిగుమతులు ఎగుమతులు.

భారతదేశమువందువలె ముడిసరకు లెగుమతిచేసి తియ్యరువస్తువులు దిగుమతి చేయుటగాక కెనడాలోని ఎగుమతులు కెనడాలో తయారగు సరకులే. దిగుమతులు కెనడాలో తయార కానట్టియు కెనడా ఉపయోగించునట్టియు సరకులు.

1981 లో మొత్తము దిగుమతుల విలువ: 90612695 (డాలరు)

అన్ని దేశములనుండి అన్ని దేశములకు

ఎగుమతి దిగుమతుల స్వభావము. దిగుమతి నూటి ఎగుమతులు నూ
కన్నీ వంతులు? టీకన్నీ వంతులు?

1 వ్యవసాయ సంబంధములగు సరకులు (రసాయనిక వస్తువులు, వార, కర్ర గాక) యితర కురగాయ పదార్థములు	19.59	36.55
2 జంతు సంబంధవస్తువులు (వారి రసాయనిక వస్తువులు గాక)	5.07	10.47
3 వార, వేరవస్తువులు, నూలు వస్త్రాలు	14.42	0.81
4 కర్ర, కర్రసామాను, కౌశిలములు	5.08	28.88
5 ఇనుము, ఇనుప సామానులు	21.50	4.87
6 ఇనుముకలియని లోహములు, లోహవస్తువులు	6.58	11.96
7 లోహసంబంధములుగాని, ఖనిజములు ఖనిజపు సరకులు (రసాయనికములుగాక)	16.94	2.64
8 రసాయనికములు, దానిదగ్గర సంబంధముగల పదార్థములు	8.98	1.60
9 వివిధములగు సరకులు	6.89	2.27
	100	100

భారతదేశ వాణిజ్యము లాభకరమా?

మనదేశము మొత్తమువ్యాపార మధము గనుకను, మన దిగుమతుల కన్న ఎగుమతులు హేచ్చుగనుకను ఆ రేడాసామ్ము భారతదేశమునకు లాభముగా ఎంచవచ్చునని విదేశీయుల వాదన. కాని ఇది నిజముకాదు.

1. మనము ఎగుమతి చేయు ముడిసరకులే ఆధికవిలువగల తయారు వస్తువులుగా బేయబడి మనకు అంటగట్టబడుచున్నందున ఆ రేడాక్రింద మనము ప్రకృతి సంపదకు తెందిన సదాకాము లిచ్చుకోవలసివచ్చుచున్నది. మనము నీమనుండి దిగుమతిచేయు మల్లీతాను ఖరీదులో మన మారుచేర గానికి వచ్చు స్వల్ప లాభముతప్ప తక్కిన సామ్యుయావత్తూ నీమమిల్లు వ్యాపారి మింగుచున్నాడు.

భారతదేశ విదేశవస్త్రవ్యాపారమున

ఇంగ్లాండు వర్తకులు పొందు లాభము.

(ఇంగ్లాండుకు ఎగుమతిచేయు దూదిపైస)

దిగుమతి వర్తకునికి	భీమా ఏజంటుకు నూటికి 1 వంతు
నూటికి 8 వంతులు	బ్యాంకరుకు ,, 8 వంతులు
ఒక ఏజంటుకు ,, 8 వంతులు	రవాణాదారునికి ,, 1 వంతు

(భారతదేశములో దిగుమతయగు వస్త్రముల పైన.)

తయారు చేయువానికి	ఎగుమతదారునికి నూటికి 4 వంతులు
వడుకు వానికి రంగులు	ఒక ఏజంటుకు నూటికి 8 వంతులు
చేయువానికి నూటికి 5 వంతులు	భీమా ఏజంటుకు నూటికి 1 వంతు
చలవ చేయువానికి అర్థ	బ్యాంకరుకు నూటికి 8 వంతులు
కము చేయువానికి	దామాపా గవర్నమెంటు
నూటికి 4 వంతులు	పన్ను నూటికి 20 వంతులు
(Packer) ప్యాకుచేయు	పోస్టుట్రస్టు చార్జీలు
వానికి నూటికి 1 వంతు	నూటికి 1 వంతు
రవాణాదారునికి నూటికి 1 వంతు	మొత్తము నూటికి 58 వంతులు

మనము ఓడివారి కేవుక్రింద బ్యాంకి మారకములక్రింద ప్రసరించున నెంతో మొత్తము చెల్లించవలసియున్నది. ఈ విలువ లేదాల మొత్తము నెల్ల మనము మన ముడిరస్తువులతో చెల్లించుచున్నాము.

2. ఎగుమతి దిగుమతి లెక్కలకూడా సరియైనవి కావు. లెక్కలలో దిగుమతుల విలువలో ఓడ కేపు కూడ చేరియున్నది. ఎగుమతుల విలువలో ఓడ కేపు చేరలేదు. నూటికి నాలుగువంతు లిది యుండును. దామాషాగా సాగుతు దిగుమతులపైన 10 కోట్ల రూపాయలు ఎగుమతులపైన 12 కోట్ల రూపాయలు మనము చెల్లించినాము. అందువలన ఎగుమతులవిలువకు 12 కోట్లు చేర్చవలసియున్నది.

3. మన దేశమునుండి ప్రసరించున ప్రవహించున ప్రవాహము చూచినచో వాటిజ్యలాగ మెంత హీనమో తెలియును.

1921-22 లో 1. ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వరీత్యా

మన వలన వసూలుచేసుకొన్న మొత్తము

(Home charges)

50 కోట్ల రూపాయలు

2. విదేశీయులు భారతదేశములో సాపేక్ష

చిన కంపెనీల పెట్టుబళ్ళపైన వడ్డీలు 60

“

3. విదేశీయ కంపెనీలకు మరకు

కొరకు ప్రయాణికుల కొరకు

చెల్లించిన ఓడకేపు

41 కోట్ల 63 లక్షలు

4. మనము చెల్లించిన బ్యాంకింగు

కమీషను

15 కోట్లు

5. విదేశీయ ఉద్యోగులు వ్యాపారము

మన దేశములో సంపాదించినలాభము 54 కోట్ల 23 లక్షలు.

219 కోట్ల 86 లక్షలు.

ఇది ప్రాఫెసర్ సాగారు తమ ఆర్థికశాస్త్రములో వేసిన లెక్క. ఇట్టివి సరియైనా ఇంగ్లాండు దేశమునకు మన దేశమునుండి పోవుచున్న

ధన ప్రవాహము 308 కోట్ల 90 లక్షల రూపాయలని ఆమెరికావారు
అంచనా వేసియున్నారు.

1 ఉద్యోగుల జీతములు	62 కోట్ల 10 లక్షల రూ
2 విదేశ వ్యాపారము	61 కోట్ల 20 లక్షల ,,
3 నాకా లాభములు	42 కోట్ల
4 (ఇన్సురెన్సు) భీమావ్యాపారము	10 కోట్ల 50 లక్షలు ,,
5 బ్యాంకింగు కి మీషను, మార్కము	7 కోట్ల 50 లక్షలు ,,
6 రైలుకోడ్లు	12 కోట్ల 60 లక్షలు ,,
	<hr/>
	308 కోట్ల 90 లక్షల ,,

ఇట్టి సితిలో మన విదేశ వ్యాపార లాభమును పేర్కొని చూపుట
హాస్యాస్పదము.

దేశములో మనిషి 1 కి లెక్క జూచినచో

విదేశ వ్యాపారము. *

(Special Trade in Merchandise only)

	1918	1921	1925
దేశము	రూపాయలు	రూపాయలు	రూపాయలు
ఆస్ట్రేలియా	465	525	765
కెనడా	426	774	782
దెన్మార్క్	402	699	699
బ్రిటిషు ఉత్పలు	378	759	624
బెర్లియం	627	686	576
ఫ్రాన్సు	222	390	816
జర్మనీ	222	144	240

* League of Nations Memorandum on Foreign Trade-
Balances Vol. page 150.

దాలరుకు 8 రూపాయలు చొప్పున లెక్క గట్టబడినది.

తల 1 ^{కి} మొత్తము వ్యాపారము	1918	1921	1925
దేశము	రూపాయలు	రూపాయలు	రూపాయలు
అమెరికా సం రాష్ట్రములు	129	189	287
జపాను	86	114	99
భరతఖండము	12.7	21.0	21.9
రష్యా	25.5	9.6	14.1

భీమా మొత్తము తల 1^{కి} ఎన్ని రూపాయలు ?

అమెరికా	2520—0—0
కనడా	1920—0—0
న్యూజిలాండు	1125—0—0
ఆస్ట్రేలియా	810—0—0
ఇంగ్లాండు	795—0—0
భారతదేశము	0—8—0

మన దిగుమతులు *

మొత్తము దిగుమతులలో ఆయా దేశములనుండి నూటికి ఎన్ని వంతుల చొ||

దేశము.	1918-19	1918-19	1922-23	1927-28	1928-29	29-30
బ్రిటిషుదీవులు	64.1	45.5	60.2	47.7	44.7	42.8
జర్మనీ	6.9	...	5.1	6.1	6.3	6.6
జావా	5.8	6.6	5.5	5.9	6.5	5.7
జపాను	2.6	19.8	6.2	7.2	7.0	9.8
అమెరికా	2.6	9.5	5.7	8.2	7.1	7.8
బెల్జియం	2.8	5.0	2.7	3.0	2.8	2.8
స్వీయట్సు సెటిల్మెంటు	1.9	3.3	1.9	2.3	2.0	2.6

* (ఇండియా ఇన్ 1932 ఆను ప్రభుత్వ నివేదికనుండి)

దిగుమతులు ఆయా దేశములనుండి నూటి కెన్ని వంతులు.

దేశము	14	19	20	21	22	23
అస్ట్రేలియా హంగరీ	2.81	.5	.6	.8
పెరియా, అరేబియా	1.5	1.8	1.9	2.1
ఆసియాలో టర్కీ						
ఫ్రాన్సు	1.5	1.1	.8	1.7	1.9	1.9
మారిషస్	1.4	1.5	.4
ఇటలీ	1.2	.5	.9	2.7	2.9	2.8
చైనా	.9	1.4	1.2	1.8	1.7	1.7
నెదర్లాండుస్	.8	.1	.9	1.9	1.9	1.8
అస్ట్రేలియా	.5	1.3	.4	.8	8.8	2.8
హాంగ్ కాంగ్	.5	1.0	.6	.5	.8	.8
సింహళము	.4	1.7	.6	.8	.8	.7
స్విజరాండు	.3	1.1	1.0	.9
తూర్పుఆఫ్రికా, బాంజిబా	.3	1.0	1.1	1.4

మరి ఎగుమతులు ఆయా దేశములకు నూటి కెన్ని వంతులు ?

దేశము	1913-14	1918-19	1922-23	1927-28	1928-29	1929-30
బ్రిటీషుదీవులు	28.4	29.2	24.0	25.0	21.4	21.9
జర్మనీ	10.5	...	7.5	9.9	9.6	8.8
జపాను	9.2	12.1	18.4	8.9	10.2	10.2
అమెరికా	9.9	18.8	11.5	11.1	11.8	11.6
ఫ్రాన్సు	7.1	8.6	5.1	4.9	5.8	5.8
బెలియం	9.4	.004	8.8	8.8	4.0	8.8
అస్ట్రేలియా హంగరీ	4.0	.06	.4	.1

దేశము	1918-19	1918-19	1922-23	1927-28	1928-29	1929-30
సరిహదయ	8.7	4.2	4.1	4.8	4.2	4.2
పెరియా, ఆరేరియా						
అశియాలో బర్మ	8.2	4.0	8.4	2.5	2.1	2.1
ఇటలీ	8.2	2.2	2.2	8.9	4.5	8.6
హంగ్ కాంగ్	8.2	2.9	2.5	.7	.7	1.0
స్పెయిటు పెటిల్మెంటు	2.8	1.1	4.6	2.8	2.4	2.5
చైనా	2.8	.08	...	1.4	2.8	4.1
పెదరాండు	1.8	2.6	1.8	2.4	2.0	...
ఆస్ట్రేలియా	1.6	...	1.8	2.0	2.2	1.8
రష్యా	1.0003	.1	.1	.1
స్పెయిసు	.8	1.1	1.2	...
జావా	.8	1.4	1.0	.7	1.1	1.8
కన్యా జాంజిబార్	1.06	.8	...

మన దిగుమతి ఎగుమతుల స్వభావము. *

1918 విశోపాసం 1927—28 1928—29

గ్రామాంతరపు

దామామా.

సరకులు దిగుమతి ఎగుమతి దిగుమతి ఎగుమతి దిగుమతి ఎగుమతి

1 పరిశ్రమవలన తి (కోట్లరూపాయలు)

యోరన కసు

వులు. కొంతభా

గము తయారు 192.6 77.9 182.6 87.6 180.3 89.6

కొబడిన కసు

వులు.

మన దిగుమతి ఎగుమతుల స్వభావము.

95

1918 ఐరోపాను 1927-28 • 1928-29

గ్రామానంతరపు

దామాషా.

సరకులు

దిగుమతి ఎగుమతి దిగుమతి ఎగుమతి దిగుమతి ఎగుమతి

(కోట్లరూపాయలు)

2 పంట దిగుమతి	}						
లుముడి పదార్థములు, తయారు చేయబడని సరకులు.		19.0	145.9	25.6	144.3	22.6	170.2
3 ఆహారములు, పానీయములు, పాగాకు.		37.8	60.0	37.2	83.9	46.0	67.8
4 దీక్షాంశువులు		.2	.8	.4	.4	.4	.4
5 తపాలా సంబంధపు వస్తువులు.	}	4.4	2.6	4.0	2.9	4.0	2.6
మొత్తము రు లు		254.0	286.8	249.8	319.1	258.8	330.1

మన దేశములోనికి విదేశీవస్తుముల దిగుమతి. *

(ఆయా దేశములనుండి నూటి కెన్ని వంతులు ?)

దేశము	1913-14	1922-23	1927-28	1928-29	1929-30	1930-31	1931-32
బ్రిటిషుదీవులు	97.1	91.2	78.2	75.2	65.0	58.8	49.0
జపాను	.3	6.8	16.4	18.4	29.3	36.1	48.0

* Indian Year Book 1933.

విదేశనష్టముల దిగుమతి

దేశము	1922-23	1923-24	1924-25	1925-26	1926-27	1927-28	1928-29
అమెరికా సం॥	(నూటి కెన్ని వంతులు)						
రాష్ట్రము	.8	.6	1.4	1.5	1.7	1.0	2.5
సెదరాండ్సు	.8	.8	1.0	1.0	1.1	1.5	.9
ఇతరదేశములు	1.5	.7	3.0	3.9	2.9	2.6	3.4

మొత్తము దిగుమతి

లక్షలు రూ॥లు	6630	6777	6516	6324	5989	2525	1915
--------------	------	------	------	------	------	------	------

1922 మొదలు 1928 వరకు వేయబడిన లెక్కప్రకారము దేశములో సాలుకు మనుష్యునికి కావలసిన స్థ 18 గజములని తేలినది. దీనిలో 8½ గజములు మనదేశములోని మిట్టలు ఆయాగు చేయుచున్నవి. 4½ గజములు మాత్రము కొరత. 85 కోట్ల పృజలకు కలిసి 151½ కోట్ల గజములకావలెను. ఈ కొరతవడినబట్ట నా సాలియానా మనము విదేశములనుండి దిగుమతీయుచుంటిమి. 1918 మొదలు 1928 వరకు నష్టములకొరకు 667 కోట్ల రూపాయలు విదేశముల కెచ్చుకొంటిమి. అనగా సాలుకు 66 కోట్లు. ఇటీవల కొన్ని కారణములవలన ఏదిగుమతులు తగినవి. ఈ నాలుగేండ్లలో 167 కోట్ల 6 లక్షల రూపాయల బట్టలనే కొంటిమిగాని ఈ ధనప్రవాహ మరికట్టబడలేదు. కోజుకు ఒక అటా ఏడుపైసల దామాషా ఆదాయముతో దారిద్ర్యమున మునిగిన పృజలకు తీరికవేళల పనిచేసి బ్రతుకుటకు జీవనాధారమును చూపి రక్షించుటకు వడుకునూలు ఖర్చు పరిశ్రమను గాంధీమహాత్ముడు పునరుద్ధరించినాడు. నిజముగా 85 కోట్ల జనులగల భారతదేశమున కొందరైనను కోజుకు కొన్నిగంటలు రాటుముచ్చిపినచో 151 కోట్ల గజముల బట్ట తయారుచేయుట యొక్క కష్టమైన పనికాదు. ఏది యెట్లున్నను దారిద్ర్యమున మునిగియున్న రైతుల జీవనపరిశ్రమ పెన్నిధిగా నున్నది. ఈ పరిశ్రమ సభివృద్ధిచేయుట భారతదేశ శ్రేయముగోరునా రెల్లయొక్క విధియైయున్నది.

భారత దేశములో విదేశీయుల పెట్టుబట్టలు.

విదేశీయ కంపెనీల స్వభావము.	1914 లో ఎన్నికం పెనలు.	చెలింపబడిన మూలధనము (Paid up) పానులు.	1928-29లో ఎన్ని కంపెనీలు	చెలింపబడిన మూలధనము (Paid up) పానులు.
1 బ్యాంకింగు కంపెనీలు (అప్పలిచ్చునట్టివి)	18	24551108	26	78557208
2 భీమా కంపెనీలు	89	28065788	184	60819480
3 నాకావ్యాపారము	12	15001865	16	89800525
4 రైలు, ట్రాక్సులు	18	80811915	21	82959066
5 ఇతర రవాణాపద్ధతులు (Transit, Transport)...				1278787
6 సరకుల తయారు, వ్యాపారం	118	114254888	329	288619982
7 తేయాకు	166	17573284	179	25958818
8 ఇతర తోటల కంపెనీలు	22	1165844	28	8357695
9 బొగ్గుగనుల కంపెనీలు	6	139134	4	150000
10 బంగారు ,,	3	389880	1	90461
11 ఇతర గనులు, క్వార్టెజు	18	5080999	30	81058861
12 నూలు మిల్లులు		400006	5	208000
13 జనుపవార		2428894	5	2752400
14 ప్రైవేట్, జిన్నింగు, తేలింగు వర్గం	1	100000	2	150000
15 ఎనేటు, ధూమి, కట్టడము...		...	6	847740

భారతదేశములోని విదేశీయుల పెట్టుబట్టలు (contd.)

కంపెనీల స్వభావము.	1914 లో ఎన్నికం పెసలు.	చెల్లింపబడిన మూలధనము (Paid up) పానులు.	1928-29 లో ఎన్ని కంపెనీలు.	చెల్లింపబడిన మూలధనము (Paid up) పానులు.
16 పంచశార, బెల్లము	2	806856	1	280000
17 ఇతర కంపెనీలు	9	554451	26	5488167
(బ్రిటీషురాజ్యములో)				
మొత్తము కంపెనీలు	479	290778871	822	610766690
(సంస్థానములలో)				
మొత్తము కంపెనీలు	88	7627826	45	18000686
యావద్భారతములో	517	298401197	867	628767826
అనగా (రూపాయలలో) రు		4476017955	రు	9481509890

భారతఖండములో రిస్ట్రెక్టెడ్ కాబడిన జాయింట్లు స్టాక్ కంపెనీలు

(బ్రిటీషురాజ్యము, సంస్థానములు కలిపి)

మొత్తము సంఖ్య	మూలధనము (Paid up) పానులు	రూపాయలు
1914-15 2545	807881572	12118028580
1928-29 6880	2798681281	41905219215

రైలుదారి.

(1931 ఆంధ్రా). *

దేశము.	మొత్తము (మిలియన్లలో)	మొత్తము (మిలియన్లలో)	మొత్తము (మిలియన్లలో)	100 చ. మై. దేశములో రైలుదారి మైళ్లు	3 మిలియన్ల దారికి	జనసంఖ్య ప్రతి చ. మై.కు	రైలుదారి దూరము (మైళ్లు)
ఆంధ్రప్రదేశ్ సమస్త రాష్ట్రములు	...	242898	8.43			469	38.6
కనడా	20596	40851	1.0			222	45.6
భారతదేశము	27264	88579	3.2			7894	1.6
రమ్య (విశాఖ, లోని భాగము)	24509	85538	1.5			8709	...
ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు	28277	28748	0.9			288	47.1
ఇండోచీనా	8985	28429	2.0			876	...
దక్షిణాఫ్రికా సమస్తము	11478	12481	2.4			805	17.0

* ఈ అంకెలు "Royal Commission on Agriculture" లోనివి. చివరకాలములోని అంకెలు ఎన్. పి. సి. డి. హు. బ్రిటానికా లోనివి. భారతదేశములో 1931 జనాభాపరీక్షారము జనసంఖ్య 85 కోట్లయినందున ఈ అంకెలు అదామామను మార్పుకొనవలెను. విస్తీర్ణమునుబట్టియు జనసంఖ్యనుబట్టియు భారతదేశమునకు రైలుదారి చాల తక్కువగా నున్నది.

రైల్వే కంపెనీలు విదేశవ్యాపారమున కనుగుణముగా రైలుపట్టణములకు పుంపు సరకులపైన తక్కువచార్జీ చేయుచు దేశములోని వ్యాపారపు దశకులపైన హెచ్చుచార్జీ చేయుచున్నారు.

రోడ్లు.			
(భారతదేశము)	మద్రాసు ప్రాంతము	అమెరికా	
రోడ్లు	9 పెద్దపరగణాలు	సంయుక్త రాష్ట్రములు	
చ॥ మైలుకు జనసంఖ్య	240	8.5	
మైలుకు	100 చ॥	లక్ష	100 చ॥
	మైలుకు	పురుషులు	మైలుకు
అన్నిరకములలోను (మైలు)	20.18	84	80.00
కంకరలోను	5.88	22	12.05
కంకరవేయబడిన రోడ్లు	26.5	15.0	
నూటి కెన్నివంతులు?			

భారతదేశమున 1920 నాటికి 20523800 మైళ్ళు రోడ్లు కలవుగాని దీనిలో సైన్యముయొక్క రాకపోకలకు పనికివచ్చునట్టి 560200 మైళ్ళు మాత్రమే కంకర వేయబడినది. ఇక్కడవి మట్టి దోంకలే!

భారతదేశ ప్రభుత్వ వ్యయప్రణాళిక.

1927-28 లెక్కలు నిశ్చయములు

(శాంతరాష్ట్రీయ వ్యయములకలిపి)			1925-26
వ్యయములవీధులు :	రూపాయలు.	నూటికెన్ని వంతులు?	లోనూటి కెన్ని వంతులు?
ఋణరీత్యానము	18,4949786	13.8	15.2
సైన్యము	54,7945581	39.4	39.5
నీవిలు పరిపాలన *	58,8091611	41.9	39.2
వివిధములు	75,507985	5.4	6.1
మొత్తము	1891494918	100	100

* 1927-28 సివిలు పరిపాలనలోని తబ్బీలు:—

వ్యయము	1925-26		
	లక్షల రూపాయలు	నూటికొన్ని వంతులు	లోనూటి కొన్ని వంతులు
సామాన్య పరిపాలన	రు 12,90 లక్షలు	9.27	8. 9
లెక్క తనిఖీ	88	0.68	.58
న్యాయశాఖ	4,76	8.42	8.81
జైలు	2,11	1.52	1.86
పోలీసు	11,80	8.48	8. 2
రేవులు	24	0.17	.21
మతశాఖ	32	0.28	.22
రాజకీయశాఖ	1,58	1.14	2.4
సరిహద్దు రక్షణ (Watch & ward)	2,50	1.80	...
కాన్స్ట్రక్షన్ శాఖ	99	0.72	. 6
విద్య	11,88	8.54	7. 6
వైద్యము	858	2.54	2.28
ఆరోగ్యము	1,72	1.28	1.28
వ్యవసాయము	2,09	1.50	1.24
పరిశ్రమలు	67	0.48	.92
వాయుశాఖ, వివిధములు	80	0.21	.11
ఇండియన్ స్టోర్సు	8	0.02	...
	<u>5880</u>	<u>41.90</u>	<u>39.20</u>

* ఈ అంకెలు ప్రొఫెసర్ జె. సి. కుమారప్పగారు గురించినవి.

భారతదేశ కేంద్రరాష్ట్రీయ వ్యయము 1929-30

(ప్రభుత్వ అంచనా)

మొత్తము ఆదాయము: 176 కోట్ల 47 లక్షల రూపాయలు.

ఆదాయము రకీలు	నూటికి ఎన్ని రూ పాయలు ?	వ్యయము రకీలు.	ఆయా వ్య యములు నూటికి ఎన్ని రూ పాయలు ?
సుంకములవల్ల	33	* సైనికుల జీతముల కొరకు	26
రైళ్లు	16	రైళ్లు	14
భూమిపన్ను	15	పోలీసు, జైళ్లు, న్యాయశాఖ	10
అబ్కారీ	9	ఋణ వ్యయములు	9
ఆదాయపు పన్ను	7	సామాన్య పరిపాలన	6
సాంఘ్యములు	6	సివిలు కార్యములు	6
ఉప్పు	3	విద్య	6
నీటిపారుదల	4	నీటిపారుదలకు	3
ఆడవులు	2	ఉపకార వేతనములు	3
వడ్డీలు	8	భూమిపన్నుల వసూలు	2
సైనికశాఖ ఆదాయము	2	చెద్యము	2
వివిధములు	10	వ్యవసాయము	1
		ఆడవులు	1
	100	ప్రజాశాంత్యము	1
		వాచ్ & వార్డు (పోలీసు)	1
		ఇతర వ్యయములు	9
			<hr/> 100

* ఈ అంచనాలో అన్ని విధములైన సైనిక వ్యయములు చేరలేదు. అన్నియు కలిపినచో నూటికి 40 వంతు లుండును. దీనిని కుమారప్పగారి అంచనాతో పోల్చి చూడుడు.

1925-26 సంవత్సరపు ఆంధ్రప్రదేశ్ సంయుక్త రాష్ట్రముల కేంద్ర రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల నికరవ్యయవట్టిక.

	వ్యయము.	మొత్తములదాయములో నూటికి ఎన్ని వంతులు.
ఋణముల వడ్డీలు వగైరాలు	2482000000	22.8
రక్షణ (సైన్యము పోలీసు)	2085000000	18.7
కేంద్ర ప్రభుత్వము	867000000	7.9
విద్య	2167000000	19.5
రాజబాటలు, రాకపోక మార్గములు	1568000000	14.1
సాంఘిక క్షేమము	1020000000	9.1
ప్రజాసంరక్షణ విషయములు	588000000	5.3
ఆర్థికాభివృద్ధి	207000000	1.9
వివిధములు	155000000	1.4
మొత్తము.	11184000000	100.0

ఇట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఋణము సైన్యము పరిపాలనములకొరకు నూటికి 48.8 వంతు వ్యయముచేసి తక్కినది ప్రజల క్షేమముకొరకు వ్యయము చేయుచుండగ నీ సంవత్సరములో ధరతేజండుమున 93.7% వంతులు ఋణము సైన్యము పరిపాలనముకొరకు వ్యయముచేయబడి తక్కిన 4.8% వంతులు మాత్రము ప్రజల విద్యకొరకు ఆరోగ్యముకొరకు క్షేమముకొరకు నుపయోగింపబడుచున్నది.

(* కుమారప్పగారి అంశగ్రంథమునుండి)

1927 నం॥ సోవియటు రష్యా వ్యయపట్టిక.

అదాయము : 496 కోట్ల 80 లక్షల రూబుల్లు
వ్యయము తబ్బీలు.

సివిలు పరిపాలన	69 కోట్ల 76 లక్షల రూబుల్లు	
సైన్యము నాకాదళము	69 కోట్ల 25	"
రవాణా (Transport)	169 కోట్ల 52	"
తపాలా, తండ్రి	15 కోట్ల 90	"
సానికప్రభుత్వములకు సహాయములు	44 కోట్ల 24	"
ప్రభుత్వములు, సబ్సిడీలు, ఫండ్లు	81 కోట్ల 52	"
వ్యవసాయము, నిటిపారుదల, వ్యాపారము, సహకారము	20 కోట్ల 69	"
ధాన్యపు ఫండ్లు (Funds)	1 కోట్ల రూబుల్లు	
ఎగుమతికి సహాయములు	8 కోట్లు	"
పరిశ్రమలకు	5 కోట్లు	"
విద్యుచ్ఛక్తి పనులు	88 కోట్లు	"
సాంఘికపరపా, గృహసౌకర్యములు	16 కోట్ల 40 లక్షలు	
మొత్తము	490 కోట్ల 32 లక్షల రూబుల్లు	

‡ (1931) సోవియటు రష్యా ప్రజాస్వామిక

వ్యయవిధానము. పానులు

సానికవ్యయము	189000000
విద్య	101400000

* ఒకరూబులు విలువ రమాగమి రు 1-9-8.

ఈ పై అంకాలు చూచినచో రష్యాదేశ ప్రభుత్వము దేశాభివృద్ధి కొరకు ప్రజల ఆర్థికక్షేమముకొరకు ఎన్ని విధములుగా తోడ్పడుచున్నదో తెలియగలదు.

‡ Figures from the Report of The Anglo-Russian Parliamentary Committee, London.

పానులు	
అశోగ్యము, పారిశ్రామిక సంరక్షణ	18500000
సాంఘిక భీమా	8500000
ప్రభుత్వ భీమా	2000000
గోడు రాకపోకలు, తంటా మార్గములు	70600000
పరిశోధనలు, విద్యుచ్ఛక్తి, వ్యవసాయము	845200000
వరకము, ఎగుమతి, ప్రజల వాణిజ్యవిమానములు	} 618800000
రిజర్వ్ నిధులు రాష్ట్రీయ కోశములు సామాన్యపరిపాలనవ్యయము	

మొత్తము

2177400000

1931-32 సంవత్సరములో ఐరిషు ఫీన్స్ స్టేటువారి

ఆదాయ వ్యయముల అంచనా

మొత్తము ఆదాయము 25425000 పానులు

(కొన్ని వివరములు)			
సుంకములు	8173000	అధిక లాభపుపన్ను	80000
అల్కాహోలీ	6156000	(Excess Profits Tax)	
వారసత్వపుపన్నులు	1231000	కంపెనీలలాభం పన్ను	250000
రాబడిపన్ను, అధిక పన్ను	4035000	హోటలుబడ్డ పన్ను	900000
(Super Tax)		తపాళా	1881000

మొత్తము వ్యయము 25408150 పానులు

కొన్ని ముఖ్యవివరములు. పానులు

బుర్రుతీర్మానము	} 2070027
అసలు (Sinking Fund) 697860	
వడ్డీ 1372867	
సానికపన్నుల గాఢింట్లు	2407778

విరిషు ఫ్రీస్టేటు వ్యయము	పానులు
(రక్షణ) సేవ్యము	1637480
పోలీసు	1800426
విద్య	4846948
వృద్ధుల కుపకార వేతనములు	2756500
తపాలాఖర్చులు	2201775
భూములు, వ్యవసాయము	1113467

(ఈ ప్రభుత్వ వ్యయములో ఆదాయము నివ్వగల వివిధపనులు కలవు.)

(Figures from Whitaker's Almanack.)

వరా:—విరిషు ఫ్రీస్టేటు ప్రభుత్వము ఆదాయముకొఱకు విధించు పన్నుల పద్ధతి ప్రజలను బాధింపనట్లుగాను వ్యయపద్ధతి ప్రజల యొగ క్షేమములకు తోడ్పడునదిగను నున్నది. తక్కిన అధినివేశరాజ్యము లందు నిజే యున్నది. భారతదేశ ఆదాయవ్యయవిధాన మిందుకు భిన్నముగ నుండుటను ఆయా యంకెలను పీసితో పోల్చిచూచిన తెలియగలదు.

దేశాభివృద్ధి కత్యంతావశ్యకములగు విద్య, ప్రజల ఆరోగ్యము, పరిశ్రమలు, వ్యవసాయములకొరకు భారత దేశరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు చేయువ్యయము.

1928—29 లెక్కలు.

రాష్ట్రము	మొత్తముఖర్చు * (రూపాయలు)	తల 1 కి ఎంత? (రూపాయలు)
మద్రాసు	4 కోట్ల 25 లక్షలు	1
బొంబాయి	3 కోట్ల 7 లక్షలు	1 $\frac{59}{100}$ రూపాయలో
		వంతులు
పంగరాష్ట్రము	2 కోట్ల 73 లక్షలు	29/50 ,,

* Life and Experiences of a Bengali Chemist. Sir P.C. Ray.

రాష్ట్రము	మొత్తము ఖర్చు (రూపాయలు)	తల 1 కి ఎంత? (రూపాయలలో వంతులు)
సంయుక్త పరగణాలు	2 కోట్ల 98 లక్షలు	13/20 "
పంజాబు	2 కోట్ల 90 లక్షలు	1 $\frac{2}{5}$ "
బీహార్ & ఒరిస్సా	ఒకకోటి 47 లక్షలు	21/50 "
మధ్యరాష్ట్రము	ఒకకోటి 8 లక్షలు	77/100 "
ఆస్సాము	58 లక్షలు	19/25 "

భారత దేశములో పన్నుల భారము.

(పురుషోత్తమదాస్ తాకూర్దాస్ గారి అంచనా.)

	రు. ఆ. పై.
1871 లో తల 1 కి పన్ను	1—18—9
1881 ,,	2— 2— 3
1901 ,,	2— 6— 6
1911 ,,	2—11— 3
1913 ,,	2—14— 5
1922 ,,	6— 1— 4

(ప్రభుత్వ అంచనా)

1921-22 ,,	5— 1— 1
1925-26 ,,	5—10— 9
1927-28 ,,	5—10—10

ఇతర దేశములలో పోల్చినచో నిది తక్కువగా కనబడినను దామాషా ఆదాయమునుబట్టి యధికమే. తక్కిన దేశములలోవలె గాక మన దేశములో ధనికులకన్న బీదవారే నూటికి నలుబదివంతు లధికపన్ను భరించుచున్నట్లు షా ఖంబటాగార్లు తేల్చినారు. దీనికి కారణము బీదలను బాధించు భూమి పన్ను ఉప్పుపన్ను అధికముగా నుండటం. ఇతర దేశములలో ఆదాయపు పన్ను, సుంకములు, అధికములు.

	1918—14	1925—28
సాలుకు తల 18 పన్ను	సాలుకు తల 18 పన్ను	సాలుకు తల 18 పన్ను
పొ. పి. పె.	పొ. పి. పె.	పొ. పి. పె.
అన్నేరియా	3—8—1	12—19—9
కనడా	3—8—8	6—19—4
ఫ్రాన్సు	3—7—0	8—5—10
జర్మనీ	1—10—8	5—6—5
ఇటలీ	2—2—8	3—8—9
న్యూజిలాండు	6—3—0	12—7—11
దక్షిణాఫ్రికా	6—15—4	11—17—2
బ్రిటీషు దీవులు	3—11—4	15—2—8
అమెరికా సంఘ రాష్ట్రము	1—7—11	6—1—11

* పన్నుల భారము.

(1923—24 లెక్క)

ప్రభుత్వపు ఆదాయము పద్దు:	ధనికులపైన	వీధులపైన
	(కోట్లరూపాయలు)	
ముద్రములు	20	21
ధూమిపన్ను, టిటికీరుగ	20½	21½
ఆదాయముపన్ను	20	...
అల్కహోల్ పన్ను	...	20
ఉప్పు పన్ను	11¼	7½
అడవులు, రిజర్వేషను	2	5
సాంపులు	6½	6½
రైళ్లు	38	60
తెహలా అఫీసు	5	5½
మునిసిపలు పన్నులు	3	10
జిల్లాబోర్డు	...	10
మొత్తము	111¼	167

కోట్ల రూ. లు.

ఇట్లు ధనికులకన్న వీధులు 56% కోట్ల రూపాయలు అధికపు పన్ను
 భరించుచున్నారు. * Sixty Years of Indian Finance [2nd Edition]

పన్నుల పద్ధతి.

1928-29 లో మనదేశమునందలి పన్నులను, ఇంగ్లాండు జపానులలో విధించబడిన పన్నులను జూచినచో ఆయా విధానములలోని తారతమ్యము కనబడును.

	ఇంగ్లాండుము	ఇంగ్లాండు	జపాను
1 ఆదాయపు పన్ను (ఇన్ కంట్రిబ్యూషన్)	12.5	43.77	32.9
2 వారసత్వముల పైపన్ను (మరణముల పన్ను)	(లేదు)	14.9	(లేదు)
3 భూమిపన్ను	25.3	.13	8.1
4 సుంకములు	41.0	20.7	16.9
5 ఆల్కహారము	13.9	20.5	42.1
6 నల్లమందు	2.4	(లేదు)	(లేదు)
7 ఉప్పు	4.9	(లేదు)	(లేదు)
పన్నుల విధానపు మొత్తము.	100	100	100

వివిధ దేశముల జనాభా - సహకారసభ్యులు.

దేశము	విస్తీర్ణము చ మైళ్లు	జనసంఖ్య	1927-28 సం అంచనా జనసంఖ్యలో ఎంతమంది కొక్కొక్క సహకార సభ్యుడును ?
1 బెల్జియం	32175	6678527	26
2 కెన్యా	54877	14726168	21
3 డెన్మార్క్	15042	3500000	4
4 ఫిన్లాండు	149926	3834047	6
5 ఫ్రాన్సు	267076	40745874	17
6 జర్మనీ	182200	62592575	22

దేశము	విదేశీయ చీల్ మొత్తము	జనసంఖ్య	1927-28 సం॥ ఆంచనా	
			జనసంఖ్యలో ఎంతమంది గొల్కొక సహకార సభ్యుడుండును ?	
7 ఇంగ్లాండు	50327	87354917		
వేల్స్	8016	2593014		
స్కాట్లాండు	30405	4842554		
8 హాలెండు	12761	7938114	41	
9 నార్వే	124964	2809564	27	
10 స్వీడెన్	173157	6141571	14	
11 స్విజరాండు	15976	4066400	10	
12 సోవియట్ రష్యా	8241673	14 కోట్లు 70 లక్షలు	3	
13 భారతదేశము	1805332	352986876	70	

షెడ్యూల్లలో మొదటి 12 దేశములయొక్క చివరకాలములోని అంకెలు "Economic Advance of British Co-operation" అను గ్రంథము లోనివి. అంతర్జాతీయ సమ్మేళనము (International Co-operative Alliance.) లో స్వీకృతరాజ్యసంఘములుగా జేరిన అన్ని దేశముల సంఘముల యొక్క సభ్యుల సంఖ్యపైనే ఈ లెక్కలు గుఱింపబడినవి. ఇందు విని యోజక సంఘము లధికముగా నున్నవి.

చిల్లర సంఘములు — టోకు సంఘములు.*

(1929 లెక్కలు.)

దేశము	చిల్లర సంఘముల సంఖ్య	చిల్లర సంఘముల సంఖ్య	చిల్లర సంఘముల సంఖ్య	టోకు సంఘముల సంఖ్య	టోకు సంఘముల సంఖ్య
ఆస్ట్రీయా	117	259932	4263	4650578	2754164
బెలియం	56	300031	6087	424012	1325566

* Economic Advance of British Co-operation.

దేశము	బి. రి. డి. టి. ల్లో	చిల్డ్రన్ సభ్యుల సంఖ్య	చిల్డ్రన్ సభ్యుల సంఖ్యముల పిబ్బండి	చిల్డ్రన్ సభ్యుల ఆస్తుకములు (పానులు)	టోకుసంఘపు ఆస్తుకము (పానులు)
ఫ్రాన్సు	537	456573	13022	16867893	9440201
ఫ్రాన్సు	1323	1488019	...	20268104	5782488
జర్మనీ	991	2859516	55597	57527571	24520259
ఇంగ్లాండు, వేల్స్					
స్కాట్లాండు	1110	6168994	175066	216067099	107629462
(Great Britain)					
స్విజర్	864	421618	10040	18147285	7792408
స్విజర్లాండు	568	394794	7882	12080913	6432741
రష్యా	24561	38428600	447626	935845006	(పొల్క వీలు లేదు)

* ఇతర దేశ సహకార బ్యాంకులు.

1:29 లో బ్యాంకు వ్యాపారపు మొత్తం (టెన్ లక్షలకు)	బ్యాంకులు
	యిశ్వవలసిన ఋణము
	(పానులు)
ఆస్ట్రీయా	45498493
జర్మనీ	11862575
ఫ్రాన్సు	80161018
ఫ్రాన్సు	145008775 (ఇందు బ్యాంకులు)
జర్మనీ	330255337
ఇంగ్లాండు	
స్కాట్లాండు	725126394 (టో-అఫ్-రేటింగ్ హోల్-షేర్ హోల్డింగ్ బ్యాంకింగ్ కాదు)
వేల్స్	
స్విజర్లాండు	112910539
రష్యా	521823541
	7865872
	55058911

* సహకార భీమా.

1929

వ్యక్తుల పట్టాలయొక్కయు సమష్టి పట్టాలయొక్కయు ప్రీమియముల
లిదాయము. పానులు

బెనియం	(సహకార భీమా సంఘము)	150684
ఫిన్లాండు	(6 సంఘములు)	304926
ఫ్రాన్సు		59500
జర్మనీ	(రెండు సంఘములు)	2091856
ఇంగ్లాండు, స్కాట్లాండు, వేల్స్		4396871
స్వీడిన్	(రెండు సంఘములు)	587789
స్విజర్లాండు		187201
రష్యా		861522

భారత దేశ సహకారాభివృద్ధి.

	సంఘముల మొత్తము సంఖ్య	మొత్తము * (వర్కింగు కాపిటల్) వ్యక్త సంఘముల సంఖ్య	వ్యాపార పెట్టుబడి (రూపాయలు)
నాలుగేండ్ల దామాషా			
1906—10	1926	161910	6812000
1910—15	11786	548253	54842000
1915—20	28477	1128961	151847000
1920—25	51707	2154607	368626000
1925—80	98986	3688841	748918000
1981	106166	4808282	919122000

* (Economic Advance of British Co-operation)

♦ అనగా షేరుధనము, ఆపవులు, ధరావతులు, పెక్కురిబీలు, రిజర్వు విధులు, ఇతర ఫండ్లు కలిపిన వ్యాపార పెట్టుబడి.

సహకార సభ్యులు.

(1980—81).

రాష్ట్రము	వ్యవసాయ సంఘముల సభ్యులు	పాక్షిక సంఘముల సభ్యులు	1000 మంది జన సంఖ్య కంటెమంది సభ్యులు
మద్రాసు	714926	979745	21.0
బొంబాయి	339459	572669	26.1
బంగాళము	535285	760812	15.2
నీహారు ఒరిస్సా	227554	254462	6.7
సంయుక్త పరగణాలు	119558	147786	3.1
పంజాబు	569296	679616	28.8
బర్మా	58896	85741	6.5
మధ్యపరగణాలు, బీకారు	60305	76618	4.9
అస్సాము	55315	69569	8.1
పశ్చిమోత్తరపరగణా	5928	7722	8.2
కూకు	11583	14037	10.2
అట్లీరు, మివాకు	12114	18608	31.0
హైదరాబాదు			
(చిట్టిమనశము)	...	6178	61.7
ఢిల్లీ	5428	7795	13.0
మొత్తము	2710087	8661800	18.7

సంస్థానములు.

మెన్సూరు	70105	184428	20.4
బరోడా	35208	87821	15.5
హైదరాబాదు	37208	53120	8.7
ఫోపాలు	20159	20611	29.4
గ్వాలియరు	69420	70307	20.1
ఇందూరు	8665	18866	10.8

సంస్థానములు	వ్యవసాయ సంఘముల సంఖ్యలు	పాక్షమిక సంఘముల సంఖ్యలు	1000 మంది జన సంఖ్య కంటే మంది
	సభ్యులు	సభ్యులు	సభ్యులు
కాశ్మీరము	47262	54222	15.1
ఓరువాక్-కూరు	165598	219259	48.0
కొచ్చిను	12268	24828	20.8
మొత్తము	455888	626962	16.2
* యావద్భారతము	8165925	4808202	14.0

పరపత్తిరహిత సంబంధసంఘములు

1930-31.

పరగణా	క్రయవిక్రయ సంఘములు	ఉత్పత్తి సంఘములు	ఉత్పత్తి విక్రయముల సంఘములు	ఇతరసహకారసంఘములు	మొత్తము సంఘముల సంఖ్య
మద్రాసు	106	...	28	382	511
బొంబాయి	44	16	74	105	239
బెంగాళము	95	929	267	44	1385
చీహారురిస్సా	3	3	2	5	13
సంయుక్త పరగణాలు	81	219	350
పంజాబు	18	172	954	88	1232
మధ్యపరగణాలు, చీహారు	30	4	8	...	42
బర్మా	12	5	15	...	32
మెసూరు	49	1	18	62	130
బీహార్	21	21	85	85	112
ఇతరచోట్లు	...	3	4	14	21
మొత్తము	878	1154	1481	954	3917

* పై అంకెలన్నియు Indian Year Book 1933 లోనివి.

1980—81 నహకార సంఘములతప్పిలు. *

పరగణాలు	(బ్రిటీషు పరగణాలు)				వ్యవసాయ సంఘములు	వ్యవసాయ సంఘములు	వ్యవసాయ సంఘములు	మొత్తము	జనసంఖ్యకు ఎన్ని సంఘములు
	మొత్తము	కేంద్ర సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు	గ్రామీణ సంఘములు
బొంబాయి	219	20	108	3	4890	878	5896	26.9	87.7
పంజాబు	236	120	...	3	17541	8087	20698	11.6	24.9
సంయుక్త పరగణాలు	484	69	3	186	5260	291	5628	47.1	16.4
చీహరు, ఓరిస్సా	377	68	...	8	8617	338	9404	23.7	81.9
బంగాళము	501	120	8	...	21464	2027	14878	26.5	10.7
అస్సాము	86	19	1804	90	267	126.5	109.0
బరాడ్	181	12	484	...	2847	179	2972	18	58
మద్యరాష్ట్రములు, చీరారు	467	38	454	17	12826	1765	4109	18	215
పశ్చిమాత్ర పరగణా	155	26	3957	99	257	18	215
హర్య	24	1	289	17	257	18	215
అత్మీరు, మిర్జాపూర్	2	1	18	2	216	24	258	18	215
హైదరాబాదు (బ్రిటీషుపరగణము)	6	7	547	98	654	18	215
ఫిరీ	1	18	18	18	215
మొత్తము	6	1	221	58	275	275	275
	2695	507	1230	79628	8709	90064	88.4		

1980-81 సహకారసంఘముల తప్పేలు.

(సంస్థానములు)

సంస్థానములు	మొత్తము జనసంఖ్య (లక్షలలో)	కేంద్ర సంఘములు	సహకారసంఘములు అంతర్గతము	వ్యవసాయ సంఘములు	మొత్తము సంఘములు	లక్షమంది జనసంఖ్య పిన్ని సంఘములు
మొదట	66	16	...	1777	2218	88.5
బెంగళూరు	24	6	1	861	1047	48.6
హైదరాబాదు	144	34	...	1782	2157	15.0
భోపాల్	7	22	7	1184	1189	169.9
గ్వాలియర్	85	4028	4071	116.8
ఇందూరు	18	5	...	458	506	38.9
కొచ్చిరము	86	15	...	2582	2899	80.5
ఉదవాకొకూరు	51	1	28	1446	1810	85.5
కొచ్చిరము	12	1	...	127	210	17.5
మొత్తము	888	100	86	14145	16102	41.5
యావద్భారతము	8580	607	1256	98778	106166	84.4

చుద్రాసురాష్ట్ర సహకారాభివృద్ధి *

1931—32

వ్యవసాయ సంఘములు.	12563	క్రిందటి సం॥ 12967
వీనిలో క్రియ విక్రియ సంఘములు	89	క్రిందటి సం॥ 108
సాధారణపరపరిసంఘములు	12080	క్రిందటి సం॥ 12489
ఇతరవిధములగు సంఘములు	894	
అన్ని సంఘములకు కలిసి సభ్యులు	675448	

ఈ సంఘములు తమసభ్యులకు ఇచ్చిన అప్పులు 97 లక్షల 43 వేలు.
క్రిందటి సం॥ ఒకకోటి 68 లక్షలు 50 వేలు.

తప్పిలు

12080 పరపరిసంఘములలో	89 క్రియ విక్రియ సంఘములలో
పని పొందరంభింపనివి	81
పరిమితభాగ్యతపక్షవి	64
భూమి తనభాగ్యంకులు	88
ధాన్యము బ్యాంకులు	15
విశుల సంఘములు	8
వ్యవసాయ బ్యాంకులు	8
అప్పులు, విక్రియం సంఘములు	50
వ్యాపార సమితులు	19
వ్యవసాయాభివృద్ధి సంఘములు	8
వస్తునిలయములు	8
పరిధములు	14

ఈ సంఘములు కొనినసరకు ఖరీదు 198424 రూపాయలు
అమ్మిన సరకు ఖరీదు 1158012

ఈవ్యాపారములో చాలవరకు మధురజిల్లాలోని ఏలకుల సంఘములదే. ఇతరసంఘములు ధాన్యము, రాగి, కొర్ర, వేయశనగ, పత్తి, మిరపకాయ, బెలము, జొన్న, పొగాకు మొదలగు సరకు పట్టుబడి చేసినవి. కేవల ఉత్పత్తిసంఘములు లేవు

* Administration Reports of the working of Co-operative Societies, Govt, of Madras- 1931—33.

ఉత్పత్తివీక్రయ సంఘములు:—

పాలసరఫరా సంఘములు	18
కోడిగుడ్ల సంఘము	1
పారిశ్రామిక కృషిసంఘములు	8
(దీనిలో ఉప్పులైసెన్సుదారుల సంఘము చేరినది.)	
పశువుల భీమాసంఘములు 8	క్రిందటిసంవత్సరం 5
<u>అన్ని సంఘములు చెంగల్పట్టు బిల్లాలోనివే.</u>	

ఇతరవిధములగు సంఘములు 870 కి తప్పిలు:—

భూమి మరమ్మతు	11	లేబర్ కంట్రాక్టు	2
(అంధ్ర)దేశములో 1		భూస్వాముల కౌలు	12
కృష్ణాజిల్లా)		మధ్యవర్తి సమితి	1
కృషిప్రదర్శకములు	10	రైతులు, కూలీలు	808
(అంధ్ర)దేశములో లేవు)		వ్యవసాయాభివృద్ధి	14
భూమి రికమేషన్	14		
(అంధ్ర)దేశములో లేవు)			

వ్యవసాయేతర సంఘములు

సంఘములు.	సభ్యులు.
1513	268881

క్రిందటిసాలున	1585	264844
---------------	------	--------

దీనిలో పరపతిసంఘములు 1107

గవర్నమెంటుఉద్యోగులవి	224	ఫ్యాక్టరీ పనివారలవి	8
మునిసిపలు రైల్వే ఉన్నతోద్యోగులవి	78	పామపుసంఘములు(Thrift)	7
సాధారణోద్యోగులవి	43	ఇతరపట్టణసంఘము	752

కృయవికృయములు, ఉత్పన్న, ఉత్పన్నకృయముల సంఘములు 211

కిందటి పాలున	281
వస్తునిలయములు, వ్యాపారసమితులు	62
స్కూళ్లు కాలేజీల వస్తునిలయములు	80
నేరగాండ్ర సంఘములు	29
కొబ్బరిత్రాడు పేనువారివి	8
చేపలుపట్టువారి సంఘములు	6
పాల సరఫరా సంఘములు	8
ఖద్దరు వస్తునిలయములు	6
వివిధములు	17

అన్ని సంఘములందలి సభ్యులు:- 21419, మూలధనము రు. 281561

ఆమలాపురములోని ఆంధ్రసహకారాయుక్తవనస్థనిలయములో
 రు 1628 ల విలువగల మందు లుండెను.

కొనిన వసూవుల విలువ రు 2884.

అమ్మిన సరకువిలువ రు 8026.

సాక్షి వ్యవస్థ రు 214

సహకార జీవితశీలమాసంఘము, మద్రాసు

ఈ పాఠన చారిత్రేయబడిన పాఠస్థీలు 148

వాని విలువ 170800 రూపాయలు

వనూలు చేయబడిన స్క్రమియము రు 8868-9-0 లు.

1982 జూన్ 30 నాటి కీసంఘమున వ్యక్తి సభ్యులు. 184

“ ” సుంఘ సభ్యులు 28

దీనికి చెరింపబడిన మూలధనము 88168 రూపాయలు.

ఇతరవిధ సహకార సంఘములు.

193

దీనిలో 1 గృహనిర్మాణసంఘములు	124	సభ్యులు	3765,
చెల్లించబడిన మూలధనము.		రు.	1008756
2 లేబర్ కంట్రాక్టు ఫారముకూప్ సంఘములు			80
8 నివేశనసలముల కొనుగోలుసంఘములు			4
4 ముద్రాక్షరకాలా సంఘములు			4
5 చేపలుపట్టువారి సంఘములు			28
6 బెనిఫిట్ ఫండ్ సంఘములు			8
7 కంచు, ఇత్తడిపనిచారి			2
8 వివిధములు			8

నిమ్నజాతుల సంఘములు :

ముఖ్యముగా ఆది ద్రావిడులు, బాలరివారు,	
కలరు, వంగెరాలకువీర్చడినసంఘములు	3188
కొండజాతులవారి సంఘములు	94

ఉత్తర ఆర్కాటు 1 నెలగిరి 64 : నేలం 14 గంజాం, విశాఖపట్టణము, తూర్పుగోదావరి 15

సమష్టి పాగునివేశనసలముల కొనుగోలు సంఘములు	967
వీని సభ్యులసంఖ్య	49108
వీరు సంపాదించిన ధూమి	యశరములు 44800
దీనిలో వదలివేయబడినవి	య 1887
నివేశనసలములు	12809
దీనిలో కట్టబడిన యిండ్లు	9808
ఇయ్యబడిన ఆప్పలు	రు 150920

మద్రాసు సహకార రాష్ట్రీయ యూనియనుగూర్చియు 18 జిల్లా సహకారసమ్మేళనములు, 6 పాఠశాలలు, రాష్ట్రీయబ్యాంకు, 3 కేంద్రబ్యాంకులు, 88 ధూమికనఖా బ్యాంకులను గూర్చియు వేరుగ వ్రాయవలసిన పనిలేదు.

కొ. సం.	జిల్లాలో మొత్తము (1921)	వ్యవసాయ సంఘములు	పిన్చి సంఘములకు ఉపయోగము	వ్యవసాయేతర సంఘములు	పిన్చి గ్రామములకు ఉపయోగము	వ్యవసాయసంబంధపు ఉత్పత్తి కొనుగోలు, ఆమకముల సంఘములు	వ్యవసాయేతర ఉత్పత్తి కొనుగోలు, ఆమకముల సంఘములు
అనంతపురము	850	474	682	30	115	5	6
బళ్లారి	921	308	391	45	23	7	8
చిత్తూరు	1996	261	524	27	28	1	8
కడప	894	250	421	55	86	3	2
గంజాము	4074	629	866	52	46	1	12
,, ఏజెన్సీ	2056	3	3	...
తూర్పుగోదావరి	829	641	738	69	46	2	18
,, ఏజెన్సీ	1102	11	73	1	2
పశ్చిమగోదావరి *	757	394	441	33	25	...	8
గుంటూరు	944	617	508	60	49	...	5
కృష్ణా *	1065	491	628	66	40	...	9
కర్నూలు	781	309	340	53	41	2	7
నెల్లూరు	1624	428	610	42	20	1	6
విశాఖపట్టణము	2599	409	741	67	56	2	8
,, ఏజెన్సీ	10071	15	16	8	1	10	2
మద్రాసురాష్ట్రము	53025	12967	21688	15042	23262	106	226

* పశ్చిమ గోదావరి కృష్ణాజిల్లాలు 1921 లో కలిసియుండి 1786 గ్రామములు కలిగియుండెను. ఏ ఇది 1911 లెక్కప్రకారము.

• దీనిలో వేతగాండ్రసంఘములు చేరినవి:

ఆంధ్రరాష్ట్రము.

ఆంధ్రరాష్ట్రము జిల్లాలు	వి.ర.సీ.ముచిహితము	జనసంఖ్య	(1930-31) జనగణనము	జనసంఖ్యలో హరిజనులు ఏజన్సీలసహా
గంజాంజిల్లా	4798	18855562	1881000	76456
విశాఖపట్టణం	4568	2231874	1915000	212763
తూర్పుగోదావరి	2545	1470863	4677000	373111
పశ్చిమగోదావరి	2348	1046382	3853000	246786
కృష్ణాజిల్లా	3559	1086932	8501000	199740
గుంటూరుజిల్లా	5735	1809574	6184000	160368
నెల్లూరుజిల్లా	7973	1385558	3033000	252132
కడప	5918	817929	1631000	116486
ఆనంతపురము	6722	955917	1550000	137926
చిత్తూరు	5611	1269157	1229000	220714
బళ్లారి	5713	862370	2086000	90304
కర్నూలు	7580	914890	1989000	111142
ఎజన్సీ ప్రదేశములు	12000	100000
బంగనపల్లి	6175
ఆంధ్రరాష్ట్ర మొత్తము.	75070	15787003	33529000	2198012

ఆంధ్రరాష్ట్రభాగము.

మద్రాసురాష్ట్రము. *

(ఆంధ్రో త్కొళ, తమిళ, కంక.)

వి.ర.సీ.ముచిహితము	75070	142250	
జనసంఖ్య, మద్రాసు			
ఆంధ్రులు కలిపి	16685991	46748644	(భారతదేశము :
హరిజనులు	2198012	7268157	నిమ్నజాతులు
			51653917)

ఆంధ్రదేశ పెద్దజమీందారీలు.

63

ఆంధ్రరాష్ట్రభాగము

మద్రాసురాష్ట్రము

భూమికిము

33529000

78123000

మొత్తము రివిన్యూ

అదాయము

రూ 107093000

రూ 184724800

ఇటు ఆంధ్రరాష్ట్రము స్కూటాండు, విరాండు, బలేరియా, గ్రీను దేశములకన్న రెట్టింపు విస్తీర్ణము కలిగి యున్నది. తెలియం, హాలెండు. డెన్మార్కులకన్న నాలుగురెట్లు పెద్దది. టర్కీకన్న కొంచెము పెద్దది. ఇటలీకన్న కొంచెము చిన్నది. మద్రాసుదాశధాని ఇటలీతో సరిసమానముగా నుండును. ఈ దేశములస్థితిగతులు పోల్చిచూడుడు.

ఆంధ్రదేశ పెద్దజమీందారీలు *

	1931-32	1931-32 లో
పేరు	ఎస్టేటు రివిన్యూ (రాబడి)	గవర్నమెంటు చెక్కెను
పల్లకిమిడి	498400	79787
విజయనగరం	2016269	404816
బొబ్బిలి	621313	83453
బయ్యపురం	1202018	15988
పిఠాపురము	597930	262782
జంకటగిరి	1168353	368734
కొశహసి	582550	172982
మద్రాసురాష్ట్రములోని		
మొత్తము జమీందారీలు	22312595	4991947

భారతదేశములో 8 లక్షల జమీందారులు కలరు. రమారమి 620 సం సానములు కలవు ఈ జమీందారులు భోగవిలాసములందు ఎలెక్టులందు తమసామర్థ్య వ్యవహారపక దేశక్షేమముకొరకు వినియోగింప దలచినచో పెక్కు విశ్వవిద్యాలయములు వైద్యాలయములు పరిశ్రమాలయములు స్థాపించి నడుపుట కంటేని వీలుకలదు *

* Madras Land Revenue settlement Report 1931-32.

ఖద్దరు పరిశ్రమ.

ప్రస్తుతమునైన ప్రవీణదీపి దూదితయారుచేయుటలో ఆరవ మణుగుప్రతి ఒకవీసెడు దూదియగును. ఆరవమణుగు ప్రతిలో 8 వీసెలు గింజలుండును. ఈ గింజలు కూలికింద పుచ్చుకొని దూది పట్టియిచ్చెదరు. ఆరవమణుగు ప్రతిఖరీమరు 0-9-0 లు. ఒకవీసెడు దూది రు 0-10-0 లు. ఆరవమణుగు ప్రతిని పట్టిదూదిగా చేయుటకు ఒకమనిషికి 5 గంటలగును. ఒకవీసెడు దూదిని ఏనుటగా చేయుటకు ఒకమనిషికి 5 గంటలగును. కూలి రు 0-5-0లు. ఒక వీసెడు ఏకులు 15 వ నెంబరునూలు 88000 గజములగును. 20 వ నెంబరు నూలు 80,000 గజములగును. ఈ వీసెడు తూనికగల 88000 గజముల నూలు వడినుటకు ఒకమనిషికి రోజుకు నాలుగంటలచొప్పున ఒకనెలయగును. కూలి రు 1-4-0. ఈ వీసెడునూలు 45 అంగుళముల వెడల్పుగల 9 గజముల గుడ్డయగును. ఒకనేతిగాడు రోజుకు 8 గజములు నేయును. వీసెనూలు 9 గజములు నేయుటకు 8 రోజులుపట్టును. నేతకూలి గజము 1 కి 0-2-0 చొప్పున రు 1-2-0లు. ఎస్టాబ్లిష్మెంటు ఖర్చులు గజము 1 కి రు 0-1-0 చొప్పున 0-9-0. ఇటు ఒకవీసెడుతూనికగల 9 గజముల గుడ్డ ఖరీదు రు 8-14-0 లు. అనగా 15 వ నెంబరు 14 పుంజములగుడ్డ 45 అంగుళముల వెడల్పుగలదిగజము 1 కి రు 0-7-0 లు అగుచున్నది. హెచ్చుగుడ్డ తయారుచేసినకొలదియు ధరతగును. ఇప్పుడు సాదాఖదరు గజము 1 కి 0-6-6 చొప్పున గిట్టుచున్నది. పంజాబులో స్త్రీల పరిశ్రమవలన గజము 1 కి రు 0-4-0 కే వచ్చుచున్నది.

800 మంది ప్రజలుగల గ్రామమునకు

సరిపోవు ఖద్దరు ఉత్పత్తి.

ఒకమనుష్యునికి దామాషగా సాలుకు 12 గజములబట్ట కొలయునని యెంచవచ్చును. ఇది 8½ వీసెలు (10 పానులు) తూనికయుండును. అందువలన 800 మందిగల గ్రామమునకు 1000 వీసెల బట్ట కావలెను. దీనికి 1000 వీసెలదూది యుండవలెను. ఆరవమణుగు ప్రతి ఒకవీసెడు దూదియగును. ఒక ఎకరమునకు 66½ వీసెల ప్రతిపండును. అందువలన

గ్రామమునకు కొవలసిన బట్టకొర కగు పుత్తిని పండించుటకు 80 ఎకరములు భూమి యుండవలెను.

ఇది పండించుటకు ఖర్చు 800—0—0

భూమిపైని రివిన్యూ 80—0—0

ప్రతి రాటముపైని ఒకమనిషి రోజుకు 8½ పీసెల చొప్పున సాలుకు 1000 పీసెల దూది పోయగలడు. పీసెలకు 0-8-0 చొప్పున.

875—0—0

గంటకు 280 గజముల దారముచొప్పున రోజుకు సాలుగుగంటలు పనిచేయువాడు సాలుకు 18½ పీసెల దూదిని 10-15 నెంబరు నూలుగా వడుకగలడు. అందువలన 1000 పీసెలు వడుకుటకు 60 రాటములు కావలెను. పీసె 1 కి రు 1-8-0 చొప్పున 1000 పీసెలకు

1125—0—0

ఒక నేతగాడు అతని కుటుంబము కలిసి సాలుకు 250 పీసెలు నూలును 27 అంగుళముల వెడల్పుగల బట్టగా నేయగలడు. 1000 పీసెలు నూలునేయుటకు వలుగురు నేతగాండు, కుటుంబములు నుండవలెను. ఇందుకు పీసెకు రు 1-8-0 చొ॥ 1000 పీసెలకు

1500—0—0

గ్రామమునకు కొవలసిన యావత్తు బట్ట ఉత్పత్తీయటకు 8960—0—0

ఈ విలువయొల దినుగులలో చెల్లింపబడి గ్రామస్థులకే చెందును గనుక నష్ట ముండదు.

ఒక కుటుంబమునకు రీ గు రుందురని ఎంచినచో కుటుంబమునకు కొవలసిన బట్ట 60 గజములు రోజుకు 2 గంటలు పనిచేసినచో ఆ కుటుంబమువారే చేసేకొనగలుగుదురు.

ఒకవీసెక్కు తూనిక గలగుడ్డ తయారుచేయుటకు ఖర్చు *.

మిల్లుబట్ట ఉత్పత్తికి	పైసలు	ఖర్చుత్పత్తికి	రు. అ. పై.
వాగు	80.27	ఏకులు చేయువానికి	0—8—0
స్టోర్స్	48.38	నూలు వడ్డకువానికి	0—9—0
కూలి	119.07	నేతగానికి	1—6—6
పైతని	10.28	పరికరములలో } తరుగు	0—1—6
అగ్ని భీమా	5.01		
		మొత్తం	<u>2—4—0</u>

మునిసిపల్ పన్ను	} 4.71		
ఇతర పన్నులు			
వడ్డ	16.98	మొత్తము లేదా	0—15—0
బట్టపైన కమీషను	18.80		
ఏజంటు కమీషను	2.49	గజము 1 కి ,	
అదాయపు పన్ను	5.82		
	<u>251.76</u>		

అనగా ఇది రు 1—5—0 లు

ఒకరూపాయ ఖర్చు విలువలో ఎవరెవరి కెంతెంత

మొత్తము చెందుచున్నది ?

	రు. అ. పై.
ప్రతి పండించువానికి	0—8—9
గింజలుతీసి చూచి చేయువానికి ,	0—0—8
ఏకులు చేయువానికి	0—1—9
నూలు తీయువానికి	0—8—9
నేతగానికి	0—4—9

* 1928 సం॥ ఆక్టోబరు 21—28 తేదీలలో మహాత్మా గాంధీగారు 'యంగ్ ఇండియా'లో చేసిన పానుల లెక్కకు వీసెల లెక్క.

విదేశపుబట్టలు, స్వదేశీమిల్లుబట్టలు, ఖద్దరు.

67

చాలివానికి

0—0—6

రకముకి

0—1—0

తరసి

1—0—0

ఖద్దరుబట్ట కొనినచోచానిలోని ప్రతిపైసయు దరిమ్రదగు భారతీయునికి జీవనాధార మగుచున్నది. ఒకరూపాయి మిల్లుగుడ్డ కొనినచోచానిలో పనిచేయువారికి చెందు స్వల్పపు కూలితప్ప తక్కినదంతయు మిల్లు యజమానునికి చెందును. ఒకరూపాయి విదేశీగుడ్డ కొనినచో మన దేశములోని మారుచేరవున క్తమనిలాభముతప్ప తక్కిన దంతయు పరదేశీయులకే పోవును.

విదేశీబట్టలు - స్వదేశీ మిల్లుబట్టలు - ఖద్దరు.

రకము	గుడ్డపైసలపై ఆంగుళములు	పాడుగు గజములు	పైసలపై మిల్లుగుడ్డ	ఖరీదు రు. ఆ. పై.
1 నె 9000 రు నీరు గాసాములు	58	20	80	9-12-0
2 కాలికోమిల్లు స్వదేశీ గాసాము	50	20	*	7-12-0
3 నె 1702 నీరుములు	48	20	104	7- 7-0
4 అదేమాదిరి స్వదేశీ అంగుళములు	45	20	*	8- 8-0
5 రామబాగము (జపాను)	44½	46½	884	11- 0-0
6 అదేమాదిరి స్వదేశీ అంగుళములు	44	46½	*	9- 0-0
7 సింగిల్ ఫులి కోరాములు (నీరు)	45	12	100	5- 2-0
8 నె 9000 రు ఇంగ్లీషు కేండ్లకు	40	18	80	4- 0-0
9 స్వదేశీ అరుణా లాంగ్ క్లాత్	81	20	*	8-14-0
10 పాదాఖద్దరు నె 15.	45	20	240	8-12-0
11 సన్నాఖద్దరు	48	20	120	15- 0-0

* స్వదేశీ మిల్లుబట్టలు అదేరకము విదేశీవానికన్న కొంచెము ఎక్కువ కూనిక యుండును.

ఇంగ్లీషు - తెనుగు వ్యవహారకోశము.

(పారిభాషిక నిఘంటువు)

సాధారణ నిఘంటువులందు కనబడని ఇంగ్లీషు పారిభాషికపదములు, సాంకేతికసమాసములు, వానికి తెనుగున వాడుకలో నున్న పర్యాయపదములు, విపులార్థములు నిందు కలవు. రాజకీయములందు అధిక న్యాయశాస్త్ర వ్యవహారములందు, వాణిజ్యవ్యాపారము లందు, బ్యాంకులందు, సహకార సంస్థలందు, వార్తాపత్రికలందు, సంభాషణలందు అనుదినము వినవచ్చుపదముల కై పర్యాయపదములు, అర్థములు, అనేక సంస్కృతాంధ్ర హిందీ మహారాష్ట్ర గ్రంథముల సాహిత్యమున సంపాదించబడినవి. కఠినములగు కొన్ని బ్యాంకింగు వ్యాపారపదములకు విపులములగు వ్యాఖ్యానములు కలవు. భూగోళ భౌగోళ శారీర తర్క వేదాంత గణిత శాస్త్రాది సాంకేతిక పదములు చేర్చబడినవి.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని పద్యవిజ్ఞాన రసాయన భౌతిక జీవశాస్త్రాదిగ్రంథములందు పయోగించబడిన పారిభాషికపదముల పట్టికలు, మండలివారి అనుమతితో దీని కనుబంధముగా ముద్రింపబడుచున్నవి.

రమారమి 400 పుటలు. వెల తపాలాచార్జీగాక రు 1-8-0లు.

ముందుగా నాలిజాల తపాలచీట్లంపి పేజీ రిజిస్టరు చేయుచు కొనువారికి వెల రు 1-0-0.

1. దక్షిణాఫ్రికా (దేశచరిత్ర).

482 పుటలు అనేకచిత్రపటములు, (కారికో) వెల 2-0-0

2. అధినినేతస్వరాజ్యము (ఓమినియన్ నేటస్).

250 పుటలు. దేశస్థితగురు బాబితాలు 86. వెలసాదా 0-8-0 మేలు 0-12-0.

3. ఆంగ్ల రాజ్యాంగము. 80 పుటలు. వెల 2క అణా.

వలయువారు:— దిగవల్లి వేంకటశివరావు, బి. ఎ., బి. యర్.,

బె జ వా డ . అనివార్యవరకు.

భారతదేశ స్థితిగతులు

లోకస్థితి గణనము

(STATISTICS)

ప్రబోధము

మనదేశ దుస్థితిని, ఇతర దేశముల యాన్నత్యముతో పోల్చి చూచినగాని స్వరాజ్యావశ్యకత స్పష్టపడనేరదు. ప్రజాసేవకులను, ప్రజాప్రతినిధులను, ప్రభుత్వములను, ఉపన్యాసకులను, విద్యార్థులను, అధ్యాపకులను, వర్తమానోపయోగములను ప్రపంచస్థితిగతుల లెక్కలు తెలుసునలేని కొంతను సోదరుడు శివరావుగారు తీర్చినారు. చదువు కొన్న వారందరు, ఎల్లప్పుడును చేతనుంచుకొనవలసిన గ్రంథమిది. ఇందలి విషయములను ప్రజలలో బాగుగా వ్యాపింపజేయుట దేశభక్తుల పరమధర్మము.

—బాపిరెడ్డు.

ది గవర్నల్ ప్రెస్ లోని శివరావు,

బెజవాడ.

స్వస్వామ్య సంకలితము] 1933.

[కల 2 అణాలు.

వీనిలో మొదటిది మా గ్రంథమాలలో 3౯ వ కుసుమము.

తురుష్కప్రజాస్వామికము

సామ్రాజ్యదేశనాయకులును గ్రంథ ర్తలునగు క్రియోత్తముదేవర కాలేశ్వరరావు గారు దీనిని రచించినారు.

మొన్న మొన్నటిదాకా అన్నివిషయములలోను నెరుకబడి, పారతత్వోద్ధము సన్నిభించి, మున్మాసాకమాల్ సామామొక్క నాయత్వమున స్వతంత్రముగొరకు పోరాడి ఐరోపాలోని గొప్పదేశములతో సమానగౌరవము సంపాదించిన అభినవతురుష్క ప్రజాస్వామికచక్రత, రాజకీయ సాంఘిక ఆర్థిక ప్రజాజీవనమునం పవలంబింపబడిన నవీనస్థతులు, స్వతంత్ర తురుష్కము పొందుచున్న సర్వతోముఖ మైన సత్వరాభివృద్ధి, తెలుపు చక్రగ్రంథము. ఐరోపా మహా సామ్రాజ్యచక్ర, రహస్యపు అంశంబడిలు, నిల్వక పడునాలుగు సూత్రములు, వర్ణేల్లుసంధి, అంతర్జాతీయ సమితి, మాండేలులు, జర్మనీ చెల్లి చననన నష్టపరిహారము, యుద్ధరుణముల సమన్య, హిందూదేశపు ఖలాఫ తుద్యమము, ఈజిప్టు వర్షియా అబుదేశములోని జాతీయోద్యమములు, ఆశియాఖండి పునరుజ్జీవము, మొదలగు నవీన ప్రపంచచరిత్ర విషయము తెన్నియో నిందు వ్రాయబడినవి. ఇది యేగ్రంథమునకను భాషాంతరీకణముగాదు. స్వతంత్రముగ వ్రాయబడిన గ్రంథము. శ్రీ స్వాతంత్రోద్యమమునుగూర్చి యొక ప్రత్యేక యథ్యాయము గలదు.

ప్రఖ్యాతప్రతిభాశాలురగు శ్రీకట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారు దీనిని అమూల్యముగా నొక పీఠికను వ్రాయుచు దీని
ప్రాశస్త్యమును వర్ణించియున్నారు. అందువలన దీనినిగూర్చి
వేరొక వాగ్వివాదము నొనరించలేదు. అట్లుకాగితములపైన
అనేక చిత్రపటములు కలవు.

క్రొను న్లేజు పుటలు 340

వల: కాలిఫోర్నియాకు 1—8—0 ఇతరులకు 1—1½—0
సామాన్యము 1—0—0.

కెండవ గ్రంథము 40 పుటలు.

సామ్రాజ్యము.

DOMINION STATUS.

గ్రంథము

దిగవిల్లి గంటాచార్యులు బి. ఏ., బి. యల్.

చెఱుకుపల్లి వే కటప్పయ్య ఎం. ఏ., బి. యల్. గార్లు.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో ఇంగ్లాండుతోపాటు మరి
సహస్ర గురము స్వాతంత్ర్యము ప్రజాప్రభుత్వముగల
రాజ్యములగు కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, విరి షు ఫీ దీ టు
ముగలగు అధి నివేళముల రాజ్యాంగచరిత్ర, వాని రాజ్యాం

గ వ్యూహవన్యభావములు, “లభినివేశ వ్యరాజ్యము”వలన నివి పొందుచున్న ప్రయోజనములు, ఫెడరలు రాజ్యాంగవద్దతి, అంగరాజ్యాంగమును గూర్చిన రాజ్యాంగ శాస్త్రగ్రంథము.

ఇట్టి విషయములెల్ల క్రోడీకరింపబడిన గ్రంథమాంగ్లమునకూడా లేదని చెప్పవచ్చును. భారతదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణలయొక్క మంచిచెడ్డలను గ్రహింపవలెనన్నచో నిది చదివితిరవలెను. వివిధదేశ స్థితిగతులు తెలుపు అంకెలజాబితాలు(Statistics) 86 గలవు. 250 పుటలు. వెల గు 0-8-0 మాత్రమే. చందాదారులకు మేలువ్రతి; ఇతరులకు సాదావ్రతి. ఇతరులకు స్టేజివ్రతి రు 0-12-0 లు.

మామండలి చందాదారులగు తమకు

మామండలిలో చందాదారులగుదురని తమకు ఈ రెండగ్రంథములను ఒకే టి. టి. గా పంపుచున్నాము. దయతో స్వీకరింపగోరెదము.

చందాదారులు కానివారు పుస్తకములకొరకు చూకుగాని గ్రంథకర్తలకుగాని బెజవాడకు వ్రాసుకొనవలయును.

చిత్తగించవలెను,

బెజవాడ, }
2—8—88. }

కార్యదర్శి,
విజ్ఞానచంద్రికా మండలి.

అంధ్రపత్రిక సంపాదకీయ వ్యాసము!

అధినివేశ స్వరాజ్యమును గూర్చిన యభిప్రాయము.

“...గ్రంథకర్తలు వివిధ అధినివేశరాజ్యముల స్వభావమును చక్క గ వివరించిరి. స్వరాజ్యసిద్ధివలన ఈ రాజ్యములకు గలిగిన మేల్మన పీఠ వివరించిరి. భారతదేశమునకు స్వరాజ్య మొసగుటకు గాను దెలుపబడు ఆత్మీయ లెవ్వియు నిలువజాలవని గ్రంథకర్తలు కనడా మున్నగు రాజ్యముల చరిత్రనుండి ఉదాహరించిరి. ... కడపటి అధినివేశముకు వివిధ ప్రీతియు విధానమునుగూడ వీరు వివరించిరి...గ్రంథకర్తలు వివిధ రాజ్యము లెటుల యభివృద్ధిగాంచెనో చక్కగ వివరించి హిందూదేశము గూడ స్వరాజ్యసిద్ధికి పిమ్మట నభివృద్ధిజెందుట కట్టి యవకాశములు గలనో తెలుపరచిరి. స్వరాజ్యము సిద్ధింపకముందు అధినివేశరాజ్యములు నికృష్టదశ యందే నిలిచియుండెను. వీని చరిత్రను భారతీయు లీసమయమున బఠించి నిజస్థితిని గ్రహించుట యుక్తమగును. మాయెనుట నున్న అధినివేశస్వరా జ్యము అను గ్రంథమునందు ప్రజలలో ఏ విషయము కరతలామలకము గా వింపబడెను. అంగభాషరాని అంధ్రుల కీగ్రంథము మిగుల నుపయుక్తముగ నుండగలదు.”

అంధ్రపత్రిక 2—9—88 శనివారము.

—:::—

1 దక్షిణాఫ్రికా .

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల 38 వ గ్రంథము.

ఇది దక్షిణాఫ్రికాదేశ చరిత్ర. వలస కేసిన భారతీయుల చరిత్ర. గాంధీమహాత్ముడు ప్రయోగించి విజయముగాంచిన సత్యాగ్రహ చరిత్ర. 482 పుటలు. అక్షరచిత్రపటములు. కాలికోడెండు. మొదరిక్ రిప్రొడక్షన్ పుస్తక పుస్తకంబిందినది.

శల: రెండురూపాయలు.

2 ఆంగ్ల రాజ్యాంగము.

ప్రపంచములో సుతక్ష్మప్ర ప్రజా ప్రభుత్వమని, రాజ్యాంగమని పేరుపొందిన ఇంగ్లాండుదేశముయొక్క రాజ్యాంగ స్వరూపస్వభావములను దెలుపు చిన్న గ్రంథము.

80 పుటలు. శల ఒక అణా.

వలయువారు:—

‘ది గవర్ని వేంకట శివరావు,

‘బెజవాడ’ అని వ్రాయుడు.

అధినివేశ స్వరాజ్యము. (DOMINION STATUS.)

గ్రంథకర్తలు:

దిగవల్లి వేంకటశివరావు, చెయ్యపల్లి వేంకటప్పయ్య.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున ఇంగ్లాండుతో పాటు సమానగౌరవముగల సరిసమాన భాగస్వాములై, పరిపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభాప్రాప్తినిభ్య స్వపరిపాలనము, స్వాతంత్ర్యము, ప్రభాప్రభుత్వముగల అధినివేశముల రాజ్యాంగపరిణామచరిత్ర. భారతదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణల మంచిచెడు తెలుగగోరు వారలకు చదువుట యావశ్యకము. 'డొమినియన్ స్టేటస్' అనే గానము! అధినివేశస్వరాజ్యము యొక్క స్వరూపస్వభావము తెలివి? అట్టి స్వరాజ్యము ననుభవించుచున్న కనడా, దక్షిణాఫ్రికా ఆస్ట్రేలియా విద్యుత్ప్రేటు రాజ్యముల కా స్వాతంత్ర్యమెట్లు లభించినది? బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము ఇంగ్లాండు అధినివేశములు కలిసినభాగస్వామ్య మెట్లయినది? స్వరాజ్యము పొందువాటికి అధినివేశములను స్వరాజ్యస్థితయుండెనా? స్వరాజ్యమువలన నవి పొందుచున్న రాజకీయాత్మక సాంఘికప్రయోజనము తెలివి? ఫెడరల్ లేక సంయుక్త రాజ్యాంగమున నేమి? సమప్రమాణ నియోజనపద్ధతి (ప్రొపోజన్ రిప్రజెంటేషన్) ప్రభాప్రభుత్వమున కెట్లు తోడ్పడును? అను విషయములెల్ల బాగుగా చర్చింపబడినవి. వివిధదేశముల యొక్కయు అధినివేశముల యొక్కయు సిద్ధిగతులు సాధ్యశక్తకైదృశ్యములను తెలుపు లోకసిద్ధిగతులము (Statistics) ఆంకెల పట్టికలు 36 కలవు. 250 పుటలు. ఈ తిరుణమున ప్రతి రాజకీయ విద్యార్థి రాజకీయ వేత్త ప్రతి అంధుగిడు చదువవలసిన పుస్తకము.

కల సాదా ప్రతి 0—8—0

మేలు ప్రతి 0—12—0

వలయువారు:—

దిగవల్లి వేంకటశివరావు, బెజవాడ

అనివార్యవలయును.

